

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ROMANISTIKU
KATEDRA ZA ITALIJANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

POJAM LJUBAVI U BOKAČOVOM DEKAMERONU

Završni magistarski rad

Studentica:

Manjana Kavazović

Mentor:

prof. dr. Mirza Mejdanija

Sarajevo, 2023.

SADRŽAJ:

SAŽETAK	3
ABSTRACT.....	4
UVOD	5
1. Ljubav kao ženska tema	7
2. Primjeri tragične ljubavi u pričama <i>Decamerona</i>	10
2.1. Prva novela	10
2.2. Druga novela.....	11
2.3. Treća novela.....	12
2.4. Četvrta novela.....	13
2.5. Deveta novela	14
3. Ljubavne priče sa sretnim krajem	16
3.1. Klasne razlike	16
3.2. Četvrta novela.....	19
3.3. Fortuna.....	20
3.4. Deveta novela	22
3.5. Deseta novela.....	24
4. Priče o prevarama.....	25
4.1. Sedmi dan, Četvrta novela.....	26
4.2. Sedmi dan, Peta novela.....	27
5. Priče o plemenitoj ljubavi	29
5.1. Deseti dan, Šesta novela	29
5.2. Deseti dan, Sedma novela.....	30
6. Prijateljstvo u <i>Decameronu</i>	32
6.1. Deseti dan, Osma novela	32
6.2. Deseti dan, Deveta novela	35
ZAKLJUČAK	38
LITERATURA	40

SAŽETAK

Pojam ljubavi u Bokačovom Dekameronu govori o ljubavi, kao centralnoj temi života, i glavnom čovjekovom idealu kojem svi teže. U Bokačovom djelu su predstavljene razne vrste ljubavi. Kroz primjere iz knjige se analiziraju i uspoređuju romantična, strastvena, bračna i familijarna ljubav, što za konačni cilj ima dokazati kako svaka od njih zapravo predstavlja osnovnu čovjekovu potrebu za životom i življenjem. Samo djelo je podijeljeno na deset dana kroz kojih se priča sto priča o različitim temama, a dva od njih se bave upravo ovom tematikom. Četvrti dan nam prikazuje tragično završene ljubavi, a petog dana se pričaju priče o ljubavima sa sretnim završetkom. Ljubav koju Bokačo opisuje u *Decameronu* ima svoje pozitivne i negativne karakteristike i upravo način na koji je ljudi doživljavaju te na koji biraju da je koriste stvara razliku između prave ljubavi i puke tjelesne strasti, između kukavice i hrabrog čovjeka, između plemenitosti i pohote, između dobrog i lošeg. To je sila moćnija od svega drugog, ono što tjera na akciju i inspiriše izvanredne podvige za koje bez nje ne bi bilo dovoljno hrabrosti. S druge strane ako posve ima vlast nad čovjekom, onda on postaje njezin rob. Umjesto da ga ona usmjeri ka velikim djelima, svodi ga na puke životinjske nagone nad kojima on više nije gospodar, mada Bokačo ne osuđuje ni jednu ni drugu, već samo opisuje sve oblike ljubavi koji mogu da postoje. Ljubav nadilazi granice razuma, logike i ljudskih zakona. Ona je sinonim za slobodu, za život, za uživanje.

Ključne riječi: Dekameron, Bokačo, ljubav, emocije, strast

ABSTRACT

Pojam ljubavi u Bokačovom Dekameronu talks about love, as the central theme of life, and the primary human ideal that everyone strives for. Various types of love are presented in Boccaccio's work. Through examples from the book, romantic, passionate, marital and familial love is analyzed and compared, with the ultimate goal of proving that each of them actually represents the basic human need for life and living. The work itself is divided into ten days, covering hundreds of stories which talk about different topics, with two of them dealing with this topic. The fourth day shows us love stories with a tragic end, and the fifth day tells stories about love with a happy ending. The love that Boccaccio describes in the *Decameron* has its positive and negative characteristics, and it is the way people experience it and the way they choose to use it that creates the difference between true love and mere carnal passion, between a coward and a brave man, between nobility and lust, between good and bad. It is a force more powerful than anything else, that impels action and inspires extraordinary feats for which, without it, there would be insufficient courage. On the other hand, if it has complete power over a man, then he becomes its slave. Instead of directing him to great deeds, it reduces him to mere animal impulses over which he is no longer the master. Although Boccaccio does not condemn either, but only describes all forms of love that can exist. Love transcends the limits of reason, logic and human laws. It is a synonym for freedom, for life, for enjoyment.

Key words: Decameron, Boccaccio, love, emotions, passion

UVOD

Centralna tema ovog rada jeste pojam ljubavi u Boccacciovom *Decameronu*. Iako se ljubav smatra pretežito ženskom tematikom, u radnju je uvodi jedan od glavnih muških likova u djelu – Filostrato, koji bira da se Četvrtog dana pričaju priče o ljubavima s tragičnim krajem. Petog dana Fiammetta nastavlja s pričama o ljubavi, ali o onima koje su završile sretno.

Mada je ljubav suština priča ispričanih Četvrtog i Petog dana, pojavljuje se i u ostatku knjige. Zapravo je sveprisutna, te se povezuje s ostalim temama u djelu. Boccaccio je predstavlja kao životnu silu, snagu, koja upravlja ljudskim bićima. Ljubav je sila koja ih pokreće da budu više nego što jesu, da čine veličanstvene i plemenite podvige u njeno ime, ali istovremeno je ponekad prokletstvo koje se teško može prevazići. Ponekad kontroliše ljudska bića u negativnom smislu, kao što je to slučaj u novelama koje govore o prevarama, i gdje se pojam ljubavi veže uz strast i tjelesne želje te uz seksualnost, kao još jednu od bitnih tema u ovom djelu. *Decameron* je prepun upravo takvih novela, ali se između ovih pojmova ipak pravi razlika. Spomenuti primjeri su samo neki od onih koji nam pisac nudi. Boccaccio nam zapravo prikazuje široku lepezu ljudskih osjećaja i najrazličitije oblike ljubavi, o kojima ćemo govoriti u ovom radu: o romantičnoj, mladalačkoj, strastvenoj, familijarnoj i bračnoj ljubavi. Analizirat ćemo način na koji ih Boccaccio predstavlja te ih međusobno uporediti.

U radu ćemo naprije govoriti o samom pojmu ljubavi, o ljubavi kao ženskoj tematici, te o važnosti teme u okviru *Decamerona*. Zatim ćemo spomenuti različite aspekte ljubavi koje ćemo prikazati kroz primjere iz djela.

Ljubav koju Boccaccio opisuje u *Decameronu* je sila koja se ne može negirati, jača od svih ostalih. U stanju je preobraziti ljude. Prevazilazi zakone, logiku i zdrav razum. Ne zaobilazi nijedan društveni stalež, niti je izbačena iz religijskog konteksta. Ideal je kojem većina ljudi teži. Budući da su u tom vremenu brakovi uglavnom bili ugovoreni, možemo čak smatrati očekivanim što se prava ljubav tražila izvan te zajednice. Ljubav tako postaje prilika da se pokaže razlika između dobrog i lošeg čovjeka, između onog hrabrog i kukavice. Tragične novele nam prikazuju erotsku dimenziju ljubavi i strast izvan kontrole, koja dovodi do potpunog preokreta u osjećajima zaljubljenih osoba. Također uvode pojam smrti i požrtvovanosti u kontekst ljubavi. Novele sa sretnim krajem nas podsjećaju na primjere dvorske ljubavi iz srednjovjekovne književnosti te je unutar njih važno spomenuti i pojam *fortune*. Na samom kraju spomenut ćemo još primjere prijateljstva te primjere novela koje govore o velikodušnosti i plemenitosti i u kojima ljubavnici ne završe zajedno.

Važno je napomenuti da Boccaccio piše svoje djelo, ne samo kako bi dao utjehu zaljubljenima, već i kako bi iskazao licemjerstvo Crkve te pokazao da su ljudska bića ljudi sa svojim potrebama i željama, te da prije svega trebaju biti slobodna. Naposljetku nije toliko važno kako ko doživljava pojam ljubavi.

Ipak se ne radi samo o ljubavi između dvije osobe. Djelo započinje opisom kuge koja je zahvatila Firencu i okolicu, zbog čega sedam djevojaka i tri mladića bježe iz nje, ali su također u potrazi za zabavom, društvom, igrama, muzikom, što je zapravo ljubav prema samom životu.

Cilj ovog rada jeste da na primjerima iz priča prikaže kako je ljubav u ovom slučaju sinonim za život, odnosno kako je potraga za ljubavlju zapravo potraga za životom, za postojanjem i življenjem, a ne pukim preživljavanjem. To je osnovna ljudska potreba, to je način života. Ljubav je sam život i uživanje u njemu.

U radu ćemo se bazirati na savremene autore kako bismo analizirali način na koji se pojam ljubavi doživljava u dvadeset i prvom stoljeću, oslanjajući se na domaće, ali i strane autore. Posebnu pažnju ćemo obratiti na Snežanu Milinković koja je jedina s naših područja dala iscrpan prikaz ovog pojma u Boccacciovom djelu.

1. LJUBAV KAO ŽENSKA TEMA

„Comincia il libro intitolato DECAMERON, vale a dire „Il libro delle dieci giornate“. Suo sottotitolo è „Il Principe galeotto“, perché potrà favorire gli amori, come fece il siniscalco Galehaut con Lancillotto e Ginevra.“¹²

Ovim citatom započinje Boccacciovo djelo, koje nam odmah daje naznaku o tome koja je njegova glavna funkcija i tema. U originaloj verziji citat je nešto kraći te nam ne daje detaljno objašnjenje, ali može se zaključiti da je Galeotto zapravo vitez Galahad iz legendi o kralju Arturu, vjeran prijatelj viteza Lancelota te podrška u njegovoj ljubavi prema kraljici Ginevri. Posebno je značajan viteški roman *Lancelot du Lac*, koji je nastao krajem 12. stoljeća, kao prvi dio Bretonskog ciklusa priča.³ Sam Dante se poziva na ovaj roman u epizodi o Franceski i Paulu, koji čitaju priču o Lancelotu i preko nje jedno drugom otkriju svoje osjećaje, koji kulminiraju u poljupcu. Kako Dante kaže: „Galeotto fu il libro e chi lo scrisse...“⁴⁵, odnosno za njih je knjiga bila ljubavni posrednik i od tada je lik bretonskog viteza dobio novo značenje.

Kako to navodi Snežana Milinković u svom djelu, *Dekameron Knjiga o ljubavi*, Galeotto nije samo figura promatrača, već predstavlja i dostizanje najviših mogućih laičkih vrlina, saosjećanja i žrtvovanja za drugog.⁶ Baš kao što je on bio *intermediario d'amore* za Paola i Francescu, tako je i Boccaccio na sebe preuzeo ulogu ljubavnog posrednika. On kao pisac, te sama knjiga trebaju „biti na usluzi ljubaznim gospama i zaljubljenim mladićima, pružajući im utjehu, pomoć i savjet u ljubavnim poslovima.“⁷

Dokaz o važnosti ove teme nam daje činjenica da je cijeli piščev predgovor ispunjen spomenima na ljubav:

„Jer od moje najranije mladosti pa do dana današnjeg u meni preko mjere gorjela izvišena i plemenita ljubav [...]ipak mi je s nje valjalo preveliku patnju podnositi, zacijelo ne zbog okrutnosti ljubljene gospe, nego zbog prevelika ognja koji je u mom duhu razbuktala slabo obuzdana žudnja; ona mi je, zato što mi ni u

---

¹ „Počinje knjiga pod nazivom DEKAMERON, odnosno „Knjiga deset dana“. Njen podnaslov je „Princ Galeotto“, jer će moći da favorizuje ljubavne veze, kao što je senešal Galahad učinio s Lancelotom i Gineverom.“

² Corona, Luciano (2006). *Decameron di Boccaccio riscrittura integrale in italiano moderno*, Fermento, Rim, str. 9.

³ Bokačo, Đovani (2004). *Dekameron*, Podgorica, Daily Press, str. 539. Prevod: Jerka Belan, Mate Maras

⁴ „Svodnik je knjiga i njezin pisac isto...“

⁵ Alghieri, Dante a cura di Natalino Sapegno (1968), *La divina commedia*, Firenze, „La nuova Italia“ editrice, str. 64.

⁶ Milinković, Snežana, (2011), *Dekameron Knjiga o ljubavi*, Arhipelag, Beograd, str. 42.

⁷ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit*, str. 539.

*kakvim doličnim granicama nije dopuštala da budem zadovoljan, često mnogo više muke zadala nego što je bilo potrebno.*⁸

Boccaccio nam u svom predgovoru također objašnjava da je knjiga prije svega namijenjena zaljubljenim ženama. Kao razlog za to navodi da su žene zbog svog društvenog položaja prisiljene kriti svoj „ljubavni plam“ pa im je stoga potrebna Boccacciova pomoć:

*„I tko može zanijekati da nju, bila ona kakva mu drago, mnogo više valja pružiti zaljubljenim gospama nego muškarcima? One u nježnim grudima strahujući i stideći se, kriju ljubavni plam, a koliko je moćniji taj skrivi nego onaj očiti, to znaju oni koji su ga kušali i kušaju, a povrh toga, pritiješnjene željama, voljama i zapovijedima otaca, matera, braće i muževa, najviše vremena provode zatvorene u malom krugu svojih odaja, i gotovo besposleno sjedeći, htjele ili ne htjele za to vrijeme u glavi prebiru različite misli koje sigurno ne mogu uvijek vesele biti.*⁹

S druge strane muškarci se slobodni od skrivanja te su im dozvoljeni različiti načini zabave i razbribrige:

*„To se zaljubljenim muškarcima ne događa, kako očito možemo vidjeti. Oni, ako ih ikakva sjeta ili teške misli more, imaju mnogo načina da ih olakšaju ili otjeraju; jer ako ih je volja, njima nitko ne brani da šeću i štošta čuju ili vide, da love ptice, divljač ili ribu, da jašu, kockaju se ili trguju. Svaki od tih načina ima u sebi snage da duh posvema ili djelomice privuče i od mučnih misli otrgne, bar na kratko vrijeme; poslije toga, ovako ili onako, dođe utjeha, ili jad jenja.*¹⁰

U uvodu nam autor objašnjava da je napisao knjigu kako bi ponudio ženskoj publici zabavu¹¹, ali ona također ima funkciju da nas nečemu nauči, mada je i ovdje naglasak ponovo na ljubavi:

„U tim će se novelama vidjeti ugodne i neugodne ljubavne zgode i drugi pustolovni događaji koji su se zbili i u davna doba i unaše vrijeme; u njima će već rečene gospe, koje ih iščitaju, jednako moći uživati u zabavnim zgodama što ih

---

⁸ Ivi. str. 6.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ivi. str. 5-6

*novele kazuju i naći koristan savjet, ako shvate čega se valja kloniti i kakav uzor valja slijediti; ali ne vjerujem da se to može dogoditi a da jadi ne minu.*¹²

Naposlijetku spominje Amora, rimskog boga erotske ljubavi, želja i privlačnosti: „*Pa ako se to zbude (dao Bog da bude tako) neka zahvale Amoru koji mi, oslobodivši me svojih okova, dade mogućnost da ih uznastojim razonoditi.*“¹³

Problem nastaje prilikom definiranja samog pojma ljubavi. To je koncept koji se pojavljuje u cjelokupnoj historiji književnosti, tema koja se iznova prepričava i koja nikad ne dosadi. Kao pokretačka sila predstavlja velik i značajan dio naših života, i ne može se od njega odijeliti.

*„Ljubav ima ogroman uticaj i značaj u književnosti. Ovako jaka emocija definiše odnose likova s porodicom, bliskim ljudima, pa čak i s Bogom. Ljubav u književnosti takođe pomaže čitaocu da se približi likovima romana, već i da se više uključi i zainteresuje za radnju. Čitalac se može poistovjetiti s ljubavnim situacijama, jer je to nešto što svi znaju i doživljavaju na mnogo različitih nivoa.“*¹⁴

Važno je napomenuti da Boccaccio vrlo često prikazuje ljubav uz seksualnost, te ih rijetko kad razdvaja. Kako to navodi Nenad Veličković:

*„Bokačo slavi erotsku slobodu. Život je širi od svih pravila i dogmi, igra je životnija od molitve, živjeti treba veselo, razigrano i nepretenciozno, a ne stisnuto, hladno, sračunato. Moral je neodvojiv od vrlina, ali vrline se potvrđuju punim srcima a ne praznim riječima. Sloboda je nespojiva sa strahom, to je najvažnija poruka Dekameronu. Nema razloga, uvjerava nas Bokačo, da traćimo život puzeći za predrasudama. Eros je bog mudrosti!“*¹⁵

---

¹² Ivi. str. 6.

¹³ Ivi. str. 6.

¹⁴ Kibin. (2023). The importance of love in literature. <http://www.kibin.com/essay-examples/the-importance-of-love-in-literature-2HIde3Xu> (Svi prevodi su naši, ukoliko nije drugačije navedeno)

¹⁵ Veličković, Nenad (2016). *Uvod u stvarnost*.

Preuzeto s: <https://www.nenadvelickovic.ba/2016/06/15/dekameron/> (Pristupljeno: 21. 3. 2023)

2. PRIMJERI TRAGIČNE LJUBAVI U PRIČAMA *DECAMERONA*

Od deset dana tokom kojih se pričaju novele, dva u *Decameronu* su posvećena temi ljubavi, iako se ona provlači kroz sve ostale. Priče o ljubavi zapravo možemo podijeliti u tri grupe: „*one koje govore o plemenitim ljubavima koje završavaju sretno, zatim o onim koje završavaju tragično, te novele koje prepričavaju prevare.*“¹⁶ U svima njima se pronalaze različite varijacije ljubavi: *od pukog zadovoljenja prirodne potrebe do one najnježnije i najslabije seksualnosti, strasti koja obuzme i um i srce, čineći snažnijima sve fizičke i intelektualne vrline, do najintenzivnijeg i najnerazumnijeg erosa kojeg je nemoguće kontrolisati.*¹⁷

Četvrtog dana Filostrato, nesretni ljubavnik, bira ljubavne priče s tragičnim krajem. Iz njegovog uvoda saznajemo da je nesretan zbog toga što je bio zaljubljen u jednu od djevojaka iz *brigade*, koja ga je naposljetku ostavila zbog drugog. Sam sebi predviđa tragičnu sudbinu kojoj se prepušta, i u skladu s njom postavlja zahtjev da se pričaju nesretne priče.¹⁸

2.1. Prva novela

Fiammetta nam pripovijeda priču o Tancrediju, knezu od Salerna, koji toliko voli svoju kćer, Ghismondu, da se ne želi razdvojiti od nje. „*Ljubio ju je otac tako nježno kako nikada nijedan otac nije svoje kćeri ljubio, i zbog te svoje nježne ljubavi, premda mu kći bješe već odavno do udaje dorasla, ne znajući kako će se od nje rastati nije je udavao.*“¹⁹ Naposljetku je pristao i udao ju je za jednog od sinova vojvode od Capove, ali kad je ostala udovicom nakon njegove smrti, vratila se ocu. Budući da su se u to vrijeme mlade žene udavale kako bi ojačale saveze i spojile moćne porodice, bilo je očekivano da i Tancredi ponovo uda svoju kćer, no on se više nije želio rastajati od nje. Ghismonda iskoristi činjenicu da na dvor njezinog oca dolazi mnogo mladih ljudi, pa se uspije približiti pažu Guiscardu. Zaljube se jedno u drugo i pronađu tajno mjesto kako bi se mogli krišom sastajati i uživati u svojoj ljubavi. „*No sudbina, nenavidna na tako dugu i nepomućenu sreću, bolnim događajem preobrati radost dvoje*

---

¹⁶ Mejdanija, Mirza (2013). *Pojam ljubavi u Boccacciiovom Decameronu*, PREGLED, časopis za društvena pitanja, Univerzitet u Sarajevu, str. 124.

¹⁷ Ivi. str. 126.

¹⁸ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit*, str.186.

¹⁹ Ivi. str. 194.

ljubavnika u gorak plač. ²⁰ Neizbježno je u priči bilo da ih otkrije otac, koji nakon toga odluči da ih kazni. U Guiscardovom odgovoru knezu možemo vidjeti onu uobičajenu aroganciju zaljubljenih koji misle da su svemogući ako vole, ali i snagu ljubavi: „*Ljubav je jača i od vas i od mene.*“ ²¹ To ga, međutim, ne spasi smrti, a Tancredi pošalje Guiscardovo srce svojoj kćeri u zlatnom peharu. Iako je Ghismonda rekla ocu da bi radije umrla sa svojim ljubavnikom, nego živjela bez njega, on joj ne povjeruje. Nakon što je dobila Guiscardovo srce u peharu, Ghismonda je pripravila otrov i ispila ga kako bi se u smrti ponovo sastala sa svojim dragim.

Osim tragične ljubavi, u ovoj priči možemo primijetiti i temu klasnih razlika. Ljubav ih prevazilazi, jer iako je Guiscardo samo paž, kneževa kćer je spremna umrijeti radi njega. Čak se čini u jednom dijelu da Tancrediju teže pada činjenica što je Ghismondin ljubavnik tako niskog roda, nego što je ona prekršila bračne zavjete.

„Pa kad si morala zapasti u toliku sramotu, da je bar Bog dao te si izabrala čovjeka koji priliči tvom plemenitom rodu; ali si među tolikima koji na moj dvor dolaze izabrala Guiscarda, mladića veoma niska roda, kojega smo na našem dvoru gotovo od milosrđa Božjega od malih nogu othranili; i tim si mi takvu bol zadala, te ne znam što da s tobom učinim.“ ²²

U ovoj noveli osim tragične ljubavi koju zahtijeva Filostrato kao kralj Četvrtog dana, primjećujemo želju ljubavnika da budu zajedno u smrti, ako već ne mogu u životu, što je motiv koji se često spominje u tragičnim novelama *Decamerona*. Time nam govore da je ljubav važnija od svega, te da je Guiscardo u pravu kada kaže da je ljubav najmoćnija sila.

2.2. Druga novela

Pampinea je ona koja pripovijeda ovu novelu, ali se malo udaljava od teme kako bi ispričala smiješnu priču i zabavila prijateljice iz *brigade*.

U noveli se radi o fra Albertu koji obmane gospu Lisettu da je zapravo anđeo Gabrijel, koji želi s njom da provodi noći. Budući da žena nije previše pametna, već zaslijepljena svojom taštinom, vjeruje da je njena ljepota zaista privukla anđela te prihvati da se sastane s njim. Kada se glas o tome pročuje širom grada, za cijeli događaj sazna i njena porodica koja odluči uhvatiti

---

²⁰ Ivi. str. 195.

²¹ Ivi. str. 196.

²² Ivi. str. 198.

prevaranta, no on uspije pobjeći i sakriti se kod jednog čovjeka. Iako se dogovore da će ga ovaj spasiti u zamjenu za pedeset dukata, čovjek ga ipak izda te prikaže ljudima na trgu, koji ga počnu obasipati uvredama i zatim odvuku u njegov samostan gdje je naposljetku i umro.

Ova novela nam je značajna zbog toga što uključuje svijet religioznosti u ljubav i seksualnost. Mada je Boccaccio prije svega želio ukazati na licemjerstvo Crkve, također je prikazivao ljude kao ono što oni zaista i jesu. Činjenica da je neko pristupio religijskom redu, ne znači da odmah nestaju svi prirodni nagoni i želje, kao što se upravo vidi u ovoj priči. Autor prikazuje seksualnost kao karakteristiku čovjeka, koju ne može izbrisati pripadnost religijskom redu ili zavjeti koje je ta osoba dala.

„Ali on poriče ljubav koja poriče tijelo, posebno ljubav koju izlažu pjesnici slatkog novog stila. Priča [...] je Boccacciovo lakomislno, ali čvrsto odbacivanje onoga što mu se čini pretencioznim pokušajima da se preobrazi suštinski ljudska ljubav u nadljudski caritas, njegovi vlastiti stepenici ljubavi nisu dio scala d'amore koja stremlji ka raju. Gdje god se pojavi u Dekameronu, ta ljubav koja prouzrokuje vrlinu ipak zadržava svoj izvorni tjelesni karakter.“²³

2.3. Treća novela

Ova novela u potpunosti odgovara tematici koju je Filostrato postavio Četvrtog dana, a kako bi nadoknadila zbog komičnog efekta u prethodne dvije novele ovog dana, Lauretta priča novelu o tri tragične ljubavi.

U noveli su tri prijatelja zaljubljena u tri sestre, s kojima se dogovore da zajedno pobjegnu i uživaju u svojoj ljubavi. Restagnone voli Ninettu, Folco Magdalenu, a Ughetto Bertellu. Nakon nekog vremena Ninetta dosadi svom ljubavniku koji počne više pažnje pridavati drugoj ženi. Sva ljubav koju osjeća prema njemu tada je zanemarena zbog velike ljubomore prema ženi koju doživljava kao svoju suparnicu. Gnjev je obuzme u tolikoj mjeri da odluči otrovati Restagnonea.

„[...] od toga u toliku tugu zapade a poslije tuge toliki je gnjev i napokon toliki bijes svlada, da se sva njezina ljubav koju je osjećala prema Restagnoneu

---

²³ Clubb, L. G. (1960). *Boccaccio and the Boundaries of Love*. *Italica*, 37(3), 188–196. <https://doi.org/10.2307/477293> (Pristupljeno: 27. 3. 2023.)

*pretvorila u strašnu mržnju te ona, zaslijepljena gnjevom, odluči Restagnoneovom smrću osvetiti sramotu za koju je mislila da joj je nanesena.*²⁴

Vrlo brzo nakon toga je njezin zločin otkriven te bude uhvaćena. Magdalena je odluči spasiti, tako što sklopi dogovor s jednim vojvodom koji joj se dugo udvarao. Provede noć s njim, a on zauzvrat oslobodi Ninettu. Folco, naravno, sazna za njihov susret i u bijesu je ubije svojim mačem. Nakon toga je prisiljen pobjeći s Ninettom, a Ughetto i Bertella su osuđeni zbog njezine smrti. Kako bi se spasili, podmite nekoliko stražara i uspiju pobjeći iz grada, ali zatim prožive ostatak svog kratkog života u bijedi, dok se o Folcu i Ninetti ništa više nikad ne sazna, mada možemo pretpostaviti da je i njihov kraj tragičan.

U ovoj noveli se može vidjeti primjer ljubavi koja je oštećena ljubomorom i bijesom, odnosno kako pozitivna sila može da se pretvori u negativnu te preobrazi ljude u niže verzije samih sebe, koje srdžba kontroliše umjesto da oni kontrolišu nju. Boccaccio nam daje primjer erotske ljubavi i do čega ona može da dovede, te koje posljedice mogu imati, ne samo za pojedince koji su njeni glavni akteri, već i za one koji su samo promatrači. Ljubav zapravo može biti katastrofalna i destruktivna. U ovoj noveli je u potpunosti van kontrole, okrutna i sebična. Umjesto da uzvisi čovjeka, ona ga svodi na biće vođeno negativnim emocijama i posve lišeno razuma. *“Boccaccio koristi ove priče da demonstrira razornu snagu erotske ljubavi, a kroz njih prikazuje i komplikovanu dvosmislenost mašte.”*²⁵

Ključan pojam u ovom primjeru jeste mjera, odnosno manjak iste. U slučaju da strast bez mjere *„nadvlada postojanost, odanost i velikodušnost, prave vrednosti učitane u oba pojma, tragično se završavaju, i prijateljstvo i ljubav.”*²⁶

2.4. Četvrta novela

Elissa nam priča priču koja je po svojim karakteristikama slična prethodnoj, budući da predstavlja još jednu ljubav koja je van kontrole, što na kraju odredi tragičan kraj za dvoje ljubavnika. Pripovijeda o unuku sicilijanskog kralja, Gerbinu, koji se zaljubi u kćer tuniskog kralja. Problem je što je ona već obećana kralju Granade. Jednom prilikom potajno uspije poslati Gerbinu poruku, kako bi provjerila da li je on zaista *„onakav junak kao što kažu i ljubi*

---

²⁴ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 209.

²⁵ Cozzarelli, J. M. (2004). *Love and Destruction in the Decameron: Cimone and Calandrino*. Forum Italicum, 38(2), 338-363. <https://doi.org/10.1177/001458580403800202> (Pristupljeno: 2. 4. 2023.)

²⁶ Milinković, Snežana (2011). *op. cit.*, str. 144.

li je onako kao što joj je toliko puta javljao.“²⁷ Budući da Gerbino ne želi ispasti kukavica, pođe joj u susret, iako se to protivi direktnim zapovijedima njegova djeda. Dvije strane zapodjenu borbu, ali naposljetku neprijatelji ubiju njegovu dragu pred njegovim očima, i on od boli i bijesa ubije sve oko sebe. Na kraju novele kralj ga osudi na smrt.

„Tako je dakle, kako sam vam ispriopovjedila, u malo dana poginulo bijednom smrću oboje ljubavnika, a da nisu ni okusili ploda svoje ljubavi.“²⁸

Oboje ljubavnika nastrada zbog svoje brzopletosti i odluka koje su donijeli, misleći samo na svoju ljubav, a ne na druge na koje će te odluke uticati, budući da su oboje plemenita roda. Ovo je samo još jedan primjer gdje ljubav kontroliše čovjeka, te ga navodi na nečasne radnje. To je ljubav koja se ne može kontrolisati, a koja kontroliše. Nerazumna je i slijepa. Ponekad čak odvede ljubavnike pravo u naručje smrti, pokazujući svoju čestu dominaciju nad razumom, moralom i zakonom. Kako nam to kaže Cozzarelli: „*Boccaccio prikazuje koncept ljubavi s naglaskom na njenom neuspjehu da dovede do mudrosti, ali i na njenom potencijalu za opasnost.*“²⁹

2.5. Deveta novela

Ovu novelu nam pripovijeda Filostrato. Kao kralj Četvrtog dana, njegova priča najviše odgovara tematici koji je izabrao. Pripovijeda o dva prijatelja, viteza, Rossiglioneu i Guardastagnu. Međutim njihovo dugotrajno prijateljstvo se prekine kada se Guardastagno zaljubi u Rossiglioneovu suprugu, koja mu ubrzo uzvratu osjećaje. Budući da nisu dovoljno oprezni prilikom svojih tajnih sastanaka, dogodi se da ih njezin muž jednom otkrije. U trećoj noveli je spomenuto kako se ljubav prema ljubavniku pretvorila u bijes, tako se i ovoj prijateljstvo između dva viteza pretvorilo u mržnju. Rossiglione na prevaru navede Guardastagna da se sastanu i kako ovaj stigne nenaoružan, Rossiglione ga s lakoćom ubije i zatim vlastitom rukom iščupa njegovo srce, koje potom naredi svom kuharu da skuha i pripremi za večeru. Nečista savjest ga spriječi da sam jede, ali ga ponudi svojoj supruzi, koja ga, ne znajući šta je zapravo u pitanju, cijelog pojede. Tek kad to vidi, Rossiglione joj prizna šta je učinio i šta joj je kuhar spremio za večeru. U tom trenutku se ponavlja situacija iz prve novele ovog dana, kada žena od tuge za mrtvim ljubavnikom odluči da radije umre za njim, nego da živi bez njega, pa tako Rossiglioneova supruga kaže:

---

²⁷ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str.213.

²⁸ Ivi. str. 215.

²⁹ Cozzarelli, J. M. (2004). *op.cit.*

„Učiniste ono što nevjeran i podao vitez može učiniti; jer ako sam ga ja bez njegove prisile učinila gospodarom svoga srca i tako vas uvrijedila, ja sam morala pretrpjeti kaznu a ne on, jer on me na to ne bješe prisilio. Ali ne dao Bog da nakon tako plemenita jela, kao što je bilo srce tako hrabra i tako ljubazna viteza kakav bijaše gospodar Guiglielmo Guardastagno, preko mojih usana ikakvo drugo jelo prijede.“³⁰

Nakon toga se gospa baci kroz prozor, a sutradan svi u mjestu saznaju šta se dogodilo. Iz oba dvorca na mjesto zločina stignu ljudi kako bi sakupili tijela i sahranili ih na jednom mjestu, da bi bar u smrti bili zajedno: „[...]s najvećom žalošću i suzama pribraše mrtva tijela i odnesoše ih u kapelicu u gospinu kaštelu, i u grob ih zakopaše, i na njemu napisaše stihove koji su kazivali tko su oni koji su u njemu pokopani, i kako su i zašto umrli.“³¹

Iako je tragična, i ovu priču možemo smatrati pobjedom ljubavi, čak i ako se ta pobjeda ostvarila u smrti. Baš kao i prva novela, i ova nam govori koliko je pojedincima bitna ljubav, te koliko im snage može dati kako bi skočili u smrt za svojim voljenima.

„Nadalje, smrt koju pretrpi jedna osoba, a druga želi (ali u oba slučaja nasilna i bolna), ne razdvaja ih, kao što se često dešava ljubavnicima, već ih vraća jedno pored drugog i jedno drugome, u vječnu dimenziju koja ne poznaje prepreke. I, opet, ova dvostruka smrt, koliko god bili različiti uzroci, pronalazi dva slična ljubavnika: kao što muško srce kidaju vešte ruke kuvara, tako se i telo žene raspada i gubi integritet u udaru sa tlom.“³²

Svi ovi primjeri daju nam mračniju sliku ljubavi. Iako se ovaj pojam prije svega gleda u pozitivnom svjetlu, naivno je zanemariti tragične posljedice ljubavi, koja je iskvarena ljubomorom, bijesom, nepovjerenjem ili sebičnošću. Boccaccio nam u ovim novelama prikazuje stvarnost. Neki bi je mogli nazvati okrutnom, ali ona je zapravo samo proizvod ljudskih mana. Prava plemenita ljubav nema samo erotsku dimenziju, niti joj dozvoli da nadvlada sve druge.

---

³⁰ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 233.

³¹ Ivi. str. 233.

³² Spera, Federica (2018). L'amore «fuor di misura»: il tradimento nel Decameron di Boccaccio. *Libero pensiero*. Preuzeto s: <https://www.liberpensiero.eu/29/08/2018/rubriche/amore-tradimento-boccaccio/> (Pristupljeno: 28. 3. 2023)

3. LJUBAVNE PRIČE SA SRETNIM KRAJEM

Nakon dana ispunjenog tragičnim pričama koje su likovi bili prisiljeni pripovijedati tokom Filostratove vladavine, na red dolazi Fiammetta, koju prethodni kralj bira za sljedeću vladaricu dana upravo zbog toga što će biti u stanju razveseliti ostatak *brigade*. Kako bi ispravila štetu koju su počinile Filostratove priče, ona tada odluči da se priča „o onom što je nekoga ljubavnika, nakon mnogih prijekih i kobnih nevolja, sretno zadesilo.“³³

Decameron je napisan u periodu između 1348. i 1352. godine, na prelazu između dva perioda, kada su se srednjovjekovne vrijednosti miješale s renesansnim. Unatoč novinama koje autor uvodi, Boccacciovi glavni likovi se sastaju na livadi, gdje ih se životinje ne plaše. To je njihov *locus amoenus*, motiv is srednjovjekovne pastoralne poezije, koji predstavlja raj. Kako Joan Acocella navodi dalje u svom članku *Renaissance Man A new translation of Boccaccio's Decameron.*, tako su i neki socijalni odnosi idealizirani, te zasnovani na srednjovjekovnoj ideji dvorske ljubavi.³⁴ Stoga ne bi trebalo da nas previše začude pretjerano fantastični elementi i situacije u kojima se likovi nalaze u ovim novelama.

3.1. Klasne razlike

Prve tri novele ovog dana unutar teme ljubavi govore još i o klasnim razlikama među ljubavnicima, koje bi u uobičajenim okolnostima bile razlog za njihov prekid. Budući da se radi o pričama koje imaju sretan kraj, tako se u ovim novelama ljubavnici uspješno izbore za svoju ljubav ili pukom srećom ostvare svoj cilj.

U prvoj noveli se govori o mladiću koji, iako plemenitog roda, ali gotovo slabouman, ne mari za pristojnost plemića niti za lijepe riječi, dok jednog dana slučajno ne ugleda djevojku Ifigeniju na livadi, okruženu svojim slugama. Na prvi pogled se zaljubi u nju i zbog ljubavi prema njoj se odluči promijeniti.

Budući da u Kimonovo srce, kamo nikakav nauk nije mogao prodrijeti, bješe prodrila po Ifigenijinoj ljepoti Amorova strijela, u kratko vrijeme mladić izmijeni način rasuđivanja na veliko čudo svoga oca i sve svoje i svih onih koji su ga

---

³³ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 239.

³⁴ Acocella, Joan (2013). *Renaissance Man A new translation of Boccaccio's Decameron.* The New Yorker. Preuzeto s <https://www.newyorker.com/magazine/2013/11/11/renaissance-man-4> (Pristupljeno: 18. 3. 2023.)

poznavali. Prvo zaista od oca da mu nabavi odjeću i sve ostale urese kao što imaju njegova braća, i otac mu radosno ispuni želju. Zatim, družeći se s otmjanim mladićima i slušajući o ponašanju koje dolikuje plemićima a osobito zaljubljenim, najprije i na najveće divljenje sviju u vrlo kratko vrijeme ne samo što prva slova nauči, nego ugledan među obrazovanima postade. I malo poslije, a svemu tomu bijaše uzrok ljubav prema Ifigeniji, ne samo što grub i prost govor u uljuden i gradski preobrazi, nego postade majstor u pjevanju i glazbi, a u jahanju i u svim bojnim umijećima, kako kopnenim tako pomorskim, veoma vješt i neustrašiv postade. I ukratko, da se ne zadržavam kazujući sve pojedinosti o njegovim vrlinama, ne prodoše ni četiri godine otkad se bješe zaljubio, a on ispade ljubazniji, i uljudniji, i obdareniji osobitim vrlinama nego ijedan drugi mladić na otoku Cipru.³⁵

Nakon toga im se oboma dogode nevolje, jer je Ifigenija obećana drugom, ali kako to sam pisac kaže u ovoj noveli, ljubav je moćnija od sreće, pa na kraju ljubavnici završe zajedno i vjenčaju se prije nego što se vrate u domovinu:

„Svakako ništa drugo osim toga da je one uzvišene vrline, što ih nebo o bijaše usadilo u tu valjanu dušu, zavidna Fortuna bila u najmanji dijelak njegova srca prečvrstim sponama svezala i zatvorila, koje je sve Amor rastrgao i slomio, jer je mnogo moćniji od nje; i kao podstrekač uspavane sposobnosti, svojom ih je moći pomućene mrakom izveo na svjetlo dana, pokazavši tako očito odakle izvlači sebi podložne duhove i kamo ih svojim žarom vodi.“³⁶

Emilia pripovijeda narednu novelu, u kojoj je klasna razlika više očita. Martuccio je mladić zaljubljen u djevojku koja mu uzvraća osjećaje, ali njezin otac mu je ne želi dati za suprugu zbog njegovog siromaštva i skromnog porijekla. Tako on odluči da se najprije obogati i počne gusariti, ali ih u jednoj bici napadnu Saraceni i on završi u tamnici u Tunisu. Kada za to sazna njegova djevojka, Gostanza, odmah se želi ubiti, što je uobičajena reakcija Boccacciovih zaljubljenih likova kad saznaju da su im voljeni nastradali. No Gostanza nije u stanju da to učini sama, pa pobjegne od kuće i odluči da samo legne u čamac nekog broda kako bi se ubila. Zahvaljujući Fortuni, to se ne desi i ona završi u Berberiji. Njezin Martuccio se u međuvremenu uspije izbaviti iz tamnice te pomogne Tuniskom kralju, koji ga potom bogato

---

³⁵ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 245-246.

³⁶ Ivi. str. 246.

nagradi. Kako se pročuje glas o njemu, tako i Gostanza sazna gdje se nalazi i odmah ga potraži, te se s kraljevim dopuštenjem zajedno vrata kući. „*Tu se Martuccio s njom vjenča i priredi velik i sjajan pir; i zatim su zajedno u miru dugo uživali u svojoj ljubavi.*“³⁷ Unatoč svim nevoljama, dvoje ljubavnika se na kraju ponovo susretne i dobije svoj sretni kraj, nakon što jedno drugo zasluži.

„Martuccio se nakon duga razgovora od nje odijeli, i ode svom gospodaru kralju, i sve mu ispriповjedi, to jest svoje i djevojčine doživljaje, nadodavši da se s njegovim dopuštenjem kani po našem vjerozakonu s njom oženiti. Kralj se začudi svemu tomu i pošto dade dozvati djevojku i od nje ču da je sve bilo onako kako je Martuccio kazivao reče: »Dakle, doista si ga zaslužila kao muža!«“³⁸

Posljednju novelu iz ove grupe pripovijeda Elissa, koja navodi još jedan primjer klasnih razlika, s tim da je u ovoj noveli žena ta koja je nižeg društvenog položaja u odnosu na muškarca. Glavni likovi u priči su djevojka Agnolella i Pietro Boccamazza, iz ugledne rimske kuće. Zaljube se jedno u drugo, ali budući da je djevojka siromašnog roda, Pietrova porodica mu zabrani da se njome oženi. To ljubavnike ne spriječi da nastave da se vole, pa zajedno odluče pobjeći iz Rima uz pomoć njegovih vjernih drugova. No na svom putu se izgube i budu napadnuti. Agnolella se uplaši i pobjegne pa se tako dvoje ljubavnika razdvoji. Ona završi u dvorcu jedne ljubazne gospe, a Pietro nastavi lutati šumom, tražeći je i bježeći od vukova. Tek kad naiđe na pastire oko vatre, sazna da se u blizini nalazi dvorac pa požuri u tom smjeru i kad ga gospodarica dvorca pozove k sebi, on pored nje ugleda Agnolellu.

„Plemenita gospa, pošto ga radosno primi, i ugosti, i od njega ču sve što mu se dogodilo, prekori ga oštro što je protiv volje svojine to htio učiniti; ali uvidjevši da je i dalje ustrajavao u tome i da je mladici omilio pomisli: »A čime se ja to mučim? Oni se vole, oni se poznaju, oboje su podjednaki prijatelji moga muža, a njihova je želja čestita i vjerujem da je Bogu po volji, jer je jedno izbjeglo vješalima, drugo koplju, a oboje divljim zvijerima i zato neka bude tako.« Pa okrenuvši se njima reče: »Ako vam je zaista pri duši da postanete muž i žena, i meni je: neka bude tako, a pir neka se ovdje priredi na Liellov trošak; mir između vas i vaše svojte ja ću poslije uspostaviti.«“³⁹

---

³⁷ Ivi. str. 255.

³⁸ Ivi. str. 254.

³⁹ Ivi. str. 260.

Zatim ih vjenča, oni proslave svoj brak i kada su se naposljetku vratili u Rim, gospa im pomiri porodice, pa su zajedno doživjeli starost. Svojim postupkom je stavila važnost ljubavi iznad svega drugog.

3.2. Četvrta novela

Kako bi nadoknadio štetu počinjenu tragičnim pričama od prošlog dana, Filostrato odlučuje da priča kratku, humorističnu novelu o ljubavi koja je sretno završila. U središtu novele nalaze se Caterina, kćerka jednog viteza, i Ricciardo Manardi, koji dolazi iz bogate i plemenite porodice. Zaljube se jedno u drugo i požele se vidjeti, pa tako Caterina privoli roditelje da je puste spavati na balkonu kako bi joj se Ricciardo lakše pridružio.

„I kako noći bijahu kratke a slast velika i dan se već bližio, a oni na to i ne pomisliše, što od vrela tijela, što od kasne ure i što od milovanja, bez ičega na sebi oni zaspashe, i Caterina desnicom zagrlj Ricciarda oko vrata, a lijevom rukom uhvati ga za ono što se vi među muškarcima najviše stidite spomenuti.“⁴⁰

Tako ih njezini roditelji uhvate na djelu, ali u ovoj noveli se dešava preokret kakav nemamo u mnogim drugim pričama. Caterinin otac se ne naljuti, već shvati da je najjednostavnije rješenje da ih vjenča. U ovom slučaju krivica se odnosi na oboje mladih, ali nisu kažnjeni već nagrađeni. Svršetak radnje u ovoj noveli je moderan za standarde tog vremena i možda čak iznenađuje što je kraj sretan u takvoj situaciji. S druge strane potrebno je napomenuti da i ovdje klasne razlike igraju bitnu ulogu. Majka je ta koja se prva naljuti i koja smatra da ih je Ricciardo prevario, ali otac se dosjeti da je mladić bogat i da bi to bila dobra prilika za njegovu kćerku. Stoga se na kraju novele njih dvoje vjenčaju i provedu ostatak života sretni i zadovoljni. U ovoj priči možemo govoriti i o familijalnoj ljubavi, jer je očevo rješenje moderno za taj period kada bi ljubavnici inače bili kažnjeni za ono što se smatralo grijehom. Vođen je ljubavlju prema kćeri, ili isto je tako pragmatičan, te iz situacije želi izvući najbolje rješenje.

Ljubav jeste sila koja se ne može kontrolisati, ali to ne znači da je iracionalna ili nerazumna. Kako James Tylor kaže u svom eseju *Desire, Fortune, and Intelligence*:

---

⁴⁰ Ivi. str. 263.

Boccaccio's Decameron: „Za Boccaccia, erotska ljubav je razumna ako se odvija slobodnim izborom i s obostranim pristankom.“⁴¹ Odnosno Boccaccio ne osuđuje dvoje ljubavnika koji žele biti zajedno. Za njega je to prirodno stanje, samo još jedna od ljudskih osobina. Po ljudskoj naravi je da čovjek ima takve želje te da ih želi ispuniti, a ako svi sudionici pristanu biti dio igre, Boccaccio smatra da ne trebaju biti kažnjeni. Sloboda izbora i ponašanja u odnosu na ljubav, brak i seksualnost su ključni pojmovi u *Decameronu*.

3.3. Fortuna

Jednu od najbitnijih uloga u *Decameronu* igra *fortuna* – sreća. Unatoč onome što ljubavnici čine, njihov kraj bi zasigurno bio nesretan, da se nije dogodilo nešto neočekivano, ali u pravom trenutku, što je ipak dovelo do njihovog sretnog kraja. Primjer za ovo nalazimo u naredne četiri priče petog dana, koje su zasnovane upravo na pojmu *fortune*, koja je odlučujući faktor za sretan kraj.

Peta novela nam govori priču o dvojici mladića koji su zaljubljeni u istu djevojku, Agnesu. Na kraju se ispostavi da je Agnese izgubljena sestra jednog od njih, tako da se ona uda za drugog. Raspoznaju je po malom ožiljku iznad uha, što je u potpunosti sretna okolnost.

Pampinea pripovijeda šestu novelu o dvoje mladih, Ganniju i Restituiti, koji se vole. Jednog dana je otmu gusari i odvedu kralju Sicilije. Gianni požuri da je spasi, ali te noći ostanu zagrljeni ležati u krevetu pa ih kralj pronade u takvom položaju i naredi da se oboje spale na lomači. Sljedećeg dana dok su bili svezani na trgu u Palermu, prolazi kraljev admiral, koji prepozna Giannija i odluči da ga spasi. Ispostavi se da i on i Restituita pripadaju porodicama koje su pomogle kralju Sicilije da dobije vlast, zbog čega ih treba nagraditi, a ne kazniti.

*„Kralj čuvši to i spoznavši da Ruggieri istinu kaže ne samo što ne ustraja u svojoj opakoj nakani, nego požali i ono što bješe učinio; stog odmah naredi da dvoje mladih odvežu sa stupa i da ih preda nj dovedu; i tako bješe učinjeno. I kada dozna sve njihove zgone i nezgone odluči da častima i darovima nanesenu im uvredu popravi; i pošto naredi da ih raskošno zaodjenu, čuvši da oboje to žele nagna Giannija da se mladicom oženi. I bogato ih nadarivši posla ih sretne njihovu domu, gdje ih s velikim slavljem primiše; a zatim oni dugo u zadovoljstvu i radosti zajedno poživješe.“*⁴²

---

⁴¹Taylor, James. *Desire, Fortune, and Intelligence: Boccaccio's Decameron* <https://www.essaytyping.com/desire-fortune-intelligence-boccaccios-decameron/> (Pristupljeno: 27. 3. 2023.)

⁴² Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 272.

Sličan preokret pronalazimo u sljedećoj noveli koju pripovijeda Lauretta. U njoj se govori o Teodoru, koji je kao dječak bio otet i doveden u u kuću gospodara Ameriga, koji je imao kćerku Violantu. Dvoje mladih se zaljubi jedno u drugo i na kraju Violante ostane trudna. Pokuša sakriti trudnoću od oca, ali ne uspije, i Amerigo odluči da pošalje Teodora na vješala, a da Violante sama sebi izabere smrt, ili bodežom ili otrovom. Dok vode Teodora kroz grad, desi se da ga ugleda gospodar Fineo. Kako je Teodoro nag do pasa, jasno mu se vidi crvena mrlja na koži, koju je upravo Fineov sin imao i koji je također bio otet kao dječak. Otac i sin se u tom trenutku prepoznaju i Fineo preklinje da mu sin ostane na životu. Na kraju ga puste i on se oženi Violante. I ovom primjeru sreća je najbitnija karakteristika. Da Fineo nije slučajno prolazio tom ulicom baš u to vrijeme, ne bi prepoznao sina i Teodoro bi visio, a Violante i njezin sin bi umrli.

Osmu novelu pripovijeda Filomena. Iako se radi o pričama sa sretnim krajem, ovo je također novela o okrutnosti u ljubavi, ali i sreći koja sve prevazilazi i dopušta ljubavnicima da imaju sretan kraj, te pameti glavnog lika. U priči je Nastagio degli Onesti zaljubljen u kćerku gospodara Paola Traversarija. Budući da djevojka dolazi iz bogatije i plemenitije porodice od njega, Nastagio pokušava da je pridobije velikim ljubavnim djelima, no bez obzira na to što on činio iz ljubavi prema njoj, ona ostaje hladna i okrutna. Nastagio zbog toga zapadne u potpuni očaj, da čak počne razmišljati o samoubistvu, ali na nagovor prijatelja, otpuče iz svog grada da pronade malo mira. Umjesto toga zadesi se usred neobičnog događaja. Začuje krike žene koja bježi od crnog viteza koji je želi ubiti. Nastagio odmah staje na njezinu stranu, ali vitez mu objasni da je to njihova kazna. U prošlosti je volio tu ženu, kao što Nastagio voli Traversarijevu kćerku, ali ona ga je odbila i od žalosti se vitez ubio. Ubrzo potom umrla je i žena i oboje su kažnjeni tim lovom u kojem je vitez proganja i ubija, a zatim njeno srce daje psima. Čim završi, lov se opet ponavlja, i trajat će onoliko godina koliko je ona prema njemu okrutna bila. Nastagio odluči da iskoristi tu situaciju te pozove voljenu djevojku i cijelu njenu porodicu i druge prijatelje na gozbu u to mjesto. Uredi sve tako da djevojka sjedne upravo pored mjesta gdje se prizor trebao dogoditi. Tako usred proslave svi začuju krike progone djevojke i kada se pojavi crni vitez, objasni im sve, kao Nastagiu prvi put. Svojim riječima uplaši sve zvanice, a najviše Paolovu kćerku, koja shvati da se taj događaj ponajviše odnosi na nju, kao upozorenje kakav može biti njen kraj, ako nastavi biti bezrazložno okrutna. Iste večeri stoga pozove Nastagia i pristane da mu bude supruga.

I u ovoj noveli je postojala razlika u klasama, ali se ona lako riješi sretnim okolnostima. Samo zahvaljujući sreći Nastagio se našao na pravom mjestu u pravom trenutku, a zahvaljujući

svojoj pameti, uspio je taj prizor iskoristiti tako da dobije ono što želi i vjenča se djevojkom koju voli.

Obraćajući se publici svoga doba, naviknutoj da iščitava dela izgrađena upravo na elementima viteške tradicije čije se pravo na značenje polako gubi, pokušava da ukaže da je u vreme u kojem sami žive najvažnije oživeti i održati onaj aspekt tog kompleksnog sistema tema i motiva koji ljubav doživljava kao prirodnu silu, kao eros, i pozdravlja njeno ostvarivanje. Ako se odustane od te postavke i dopusti raznoj "ozbiljnoj" kulturi da tako pojmljenu ljubav i književnost njome određenu pretvori u nešto negativno, može da se uruši i sve ostalo što predstavlja konstrukciju plemenitog i civilizovanog sveta, kako to primer iz drevne carske prestonice Ravene i želi da pokaže.⁴³

3.4. Deveta novela

U uvodu svoje novele Fiammetta nam daje sljedeći komentar:

„Na meni je sada red da kazujem; a ja ću, predrage gospe, to rado učiniti novelom koja je donekle slična prethodnoj, ne samo zato da spoznate kolika je moć vaše ljepote nad plemenitim srcima, nego da i same naučite dijeliti svoje darove tamo gdje dolikuje ne dopuštajući da vas u tom uvijek fortuna vodi, jer ona ne nadaruje razborito, nego najčešće, kako to biva, bez ikakve mjere.“⁴⁴

Kao što i sama kaže, novela je slična prethodnoj, ali se ipak razlikuju. U ovoj noveli Federigo degli Alberighi je vješt i cijenjen vitez u Toscani, zaljubljen u monna Giovannu, no ona je već udata. Unatoč tomu Federigo je činio sve što može kako bi zadobio njezinu ljubav, on *„se borio na turnirima, natjecao u viteškim igrama, priređivao gozbe, darivao i bez mjere rasipao; ali ona, koliko lijepa toliko i poštena, nije marila ni za njega ni za sve ono što je on radi nje činio.“⁴⁵*

Tako se rasipao više nego što je trebao, dok naposljetku nije ostao gotovo bez ičega, osim jednog posjeda i sokola. U to vrijeme se također desilo da je muž gospe Giovanne umro, ali je pred smrt oporukom ostavio svo bogatstvo njoj, u slučaju da im sin umre bez zakonitog

---

⁴³ Milinković, Snežana (2011). *op. cit.*, str. 151.

⁴⁴ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 282.

⁴⁵ Ivi. str. 282.

nasljednika. Taj sin se počeo družiti s Federigom pa su se i sprijateljili, a dječak je posebno volio njegovog sokola, mada nikad nije bio dovoljno hrabar da ga zatraži za sebe. Tek kada se razbolio, rekao je majci da mu dovede sokola i da će tada sigurno ozdraviti. Gospa Giovanna tako odluči da ode u posjetu Federigu samo iz ljubavi prema sinu, a kada stigne tamo, Federigo joj, a da ona to nije znala, pripremi upravo onog sokola za večeru. Nakon nekoliko dana njezin sin je preminuo, a kako je bila još mlada, braća je nagovaraju da se preuda. Zbog toga što su bili previše napadni, gospa Giovanna odluči da popusti, ali isto tako odluči da će jedini muškarac za kojeg će se udati biti Federigo degli Alberighi. Braća joj se narugaju, jer je izbrala nekog siromašnog viteza, ali ona im odgovori:

„»Braćo moja, dobro znam da je tako kako vi kažete, ali draži mi je čovjek bez bogatstva nego bogatstvo bez čovjeka.«

Kad braća čuše kako je odlučna i znajući da je Federigo valjan, premda bijaše siromašan, kao što ona htjede sa svim mu je njezinim bogatstvom dadoše. A on kad vidje da je takvu i toliko ljubljenu gospu dobio kao ženu, i k tome se obogatio, u zadovoljstvu s njom postavši bolji domaćin proživje svoja ljeta.⁴⁶

Razlika između prethodne i ove novele nalazi se u tome što voljena žena nije okrutna, niti odbija muškarca zbog oholosti. Federigo najprije pokušava da je pridobije uobičajenim načinima kojima su se muškarci udvarali ženama u to vrijeme, ali on je zapravo najprije mora zaslužiti. Sreća je ta koja interveniše pa tako naprije umre njezin muž, zbog kojeg se gospa sa sinom seli bliže Federigovom imanju, a zatim ponovo kada se njezin sin razboli, i treći put kada Federigo ubije sokola, kao posljednji simbol njegovog nekadašnjeg bogatstva, samo radi žene plemenitog roda. Nakon toga dolaze do izražaja Fiammettine riječi, kojima savjetuje žene da ponekad uzmu stvari u svoje ruke, a ne oslanjaju se samo na *fortunu*. U ovom slučaju, *fortuna* je donijela više loših događaja nego dobrih, pa tako gospa Giovanna odluči da ne ostane u tuzi. Ako već mora da se preuda, odlučuju da sama izabere supružnika, i to nekog ko je ostao bez ičega. Iako i ovdje postoji razlika u društvenom položaju, novac gospe Giovanne je dovoljan za oboje, a ona zauzvrat dobija Federigovu plemenitost i ljubav, koje su, kako i ona sama kaže, vrednije od materijalnog bogatstva. Federigo je u potpunosti otjelovljenje načela po kojem opstajanje u ljubavi bez obzira na teškoće, čine pravog čovjeka.⁴⁷

---

⁴⁶ Ivi. str. 285.

⁴⁷ Milinković, Snežana (2011). *op. cit.*, str. 161.

3.5. Deseta novela

Desetu novelu tradicionalno pripovijeda Dioneo, koji u svojim pričama gotovo uvijek ima aluzije na erotiku, što ne propušta da uradi i u ovoj noveli. Glavni lik je Pietro di Vinciolo koji se oženi jednom lijepom djevojkom, samo da prevari sugrađane i navede ih da pomisli da ga privlače žene, a ne muškarci. Problem je što zbog svojih sklonosti ne obraća previše pažnje na suprugu, niti joj pruža zadovoljstvo, zbog čega ona odluči da ga potraži na drugom mjestu te zaključi da je njezin grijeh manji nego njegov: „*ja ću povrijediti samo zakone, a on vrijeđa i zakone i prirodu.*“⁴⁸

Tako se sprijatelji s jednom starijom ženom, koja je podrži u njezinim namjerama i čak odluči da joj pomogne. Kad joj muž ode na večeru kod prijatelja, dovede joj jednog mladića.

„*S muškima nije tako: oni se rađaju sposobni za stotinu stvari a ne samo za ovu, i većinom više valjaju stari nego mladi; ali žene se rađaju samo da to jedno čine i da djecu na svijet donose, i za to su štovane. Pa ako to drugačije ne uviđaš, moraš uvidjeti po tome što smo mi uvijek na to spremne, a muškarci nisu: a povrh toga jedna žena bi zamorila mnogo muškaraca, dok mnogo muškaraca ne može zamoriti jednu ženu.*“⁴⁹

U ovom citatu se mogu primijetiti dvije stvari. Najprije da se žena svodi samo na ulogu majke, ali je u ovom primjeru to njena dužnost i razlog za njeno štovanje. Zbog toga se daje opravdanje za njezin grijeh. S druge strane spominje se da žene imaju iste potrebe kao i muškarci, ako ne i više od njih, te da se te potrebe trebaju zadovoljiti.

Pietrova supruga iskoristi priliku dok je on odsutan, ali zbog loše *fortune* on se vrati ranije kući, jer je supruga njegovog prijatelja kod kojeg je večerao, sakrila ljubavnika. U pitanju je ista situacija u kojoj se nalazi njegova vlastita supruga, koja je morala sakriti ljubavnika, da ga muž ne vidi. Tada ponovo na scenu stupa *fortuna*. Ljubavniku na prste slučajno stane magarac i on ne uspije sudržati se da ne vikne i tako ga Pietro otkrije. Tri kratka citata iz knjige nam govore mnogo o Pietrovim osjećajima u tom trenutku. „*Pietro ga odmah prepozna, jer ga je u svojim opakim žudnjama dugo progonio*“⁵⁰ i „*Mladić mu sve po redu reče; njega Pietro,*

---

⁴⁸ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 287.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ivi. str. 290.

veseliji što ga je našao nego što je njegova žena bila rastužena, uhvati za ruku i sa sobom ga odvede u odaju gdje ga je gospa u neizmjernom strahu čekala.⁵¹ te naposljetku „Gospa, pošto vidje da joj u prvom naletu nikakva zla osim riječima ne bješe nanio, a uz to joj se još učini da se on sav nadima od užitka što za ruku drži tako lijepa mladića, ohrabri se“⁵²

Iako je ljut na suprugu, iz citata je očigledno da je Pietro zapravo sretan zbog okolnosti u kojima se našao, a koje su se naizgled činile kao loše okolnosti za dvoje ljubavnika. Nakon što mu se supruga požali i objasni svoje razloge, Pietro joj obeća da će joj ispuniti želju. Dioneo nam ne daje detalje njihovog druženja nakon toga, ali mogu se pretpostaviti: „Što je poslije večere Pietro uredio da sve troje budu zadovoljni, to sam zaboravio; znam samo toliko da su idućega jutra mladića koji nije bio na čistu s kim se po noći više bavio, s mužem ili sa ženom, sve do glavnoga trga otpratili.“⁵³

U ovoj noveli se više govori o tjelesnom zadovoljstvu nego o pravoj ljubavi, a u skladu s tim, Boccaccio se ne ustručava da spomene i homoseksualnost, što je moderan i liberalan način razmišljanja za njegovo vrijeme, ali on ga predstavlja kao samo još jedan segment ljudske seksualnosti.

Novele petog dana djeluju manje realistično od onih tragičnih priča, ali ipak nam govore o važnosti ljubavi koja zaista nadzilazi sva ostala pravila. *Fortuna* je ona koja najviše pomaže ljubavnicima, ali i oni sami su u stanju da izaberu svoj put i koga žele da vole te ih i njihove odluke dovode do sretnog kraja. Ljubavnici nisu posve nemoćni u ovim novelama, a fantastični elementi proizilaze iz srednjovjekovnih ideala ljubavi, koje autor ne zanemaruje.

4. PRIČE O PREVARAMA

Prevare u *Decameronu* su još jedna velika tematika koja se provlači kroz gotovo cijelo djelo, iako su im prije svega namijenjeni Sedmi i Osmi dan. Pod Dioneovim vladanjem se pripovijeda o ženama koje su prevarile svoje muževe, zbog ljubavi ili nekog drugog razloga, a Lauretta bira da se osmog dana priča o podvalama koje si muškarci i žene međusobno podmeću. Tema prevara je usko vezana uz pojam braka, tako da ćemo u ovom dijelu rada također

---

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

⁵³ Ivi. str. 291.

posmatrati pojam ljubavi u kontekstu bračne zajednice. Ono na što ćemo posebno obratiti pažnju jeste i koncept ljubomore, koji povezuje sva tri pojma, i ljubav i prevare i brak.

Ove priče su primjeri u kojima autor prikazuje žensku superiornost u tri aspekta. Prvi je da mogu više izdržati od muškaraca, zatim da su lukavije i da su njihove seksualne potrebe veće.⁵⁴ Upravo su one razlog za nastanak problema, jer se muškarci u *Decameronu* vrlo često ne mogu mjeriti sa ženama. Budući da autor smatra da su žene izdržljivije, one vrlo često trpe to nezadovoljstvo sve do trenutka dok ih muškarac na neki način ne uvrijedi – najčešće ljubomorom, kada se koriste svojim lukavstom da ih nasamare i kazne za njihovu manu.

Važno je podsjetiti se perioda u kojem autor piše, te s kojim ciljem, kako bismo mogli shvatiti njegove ženske likove i njihov značaj. Žene stiču dostojanstvo lika i postaju subjekti, a ne samo objekti žudnje, bez straha od iskazivanja svojih erotskih želja. Žena je ona koja preuzima inicijativu, hrabra i domišljata.⁵⁵

4.1. Sedmi dan, Četvrta novela

Elissa pripovijeda priču o Tofanu i njegovoj supruzi Ghiti. Od samog vjenčanja je Tofano bio ljubomoran, iako nikad nije imao razloga niti je supruzi davao objašnjenja kada ih je tražila:

„[...]na koju on a da ni sam nije znao zašto odmah postade strašno ljubomoran, te se žena opazivši to naljuti; i potšo ga više puta upita o uzroku njegova ljubomora, a on joj nijedanput ne znade navesti ništa osim nekih općenitih i neopravdanih razloga, pade ženi na um da ga izmuči onom bolešću koje se bez potrebe strašio.“⁵⁶

Tada je opazila mladića koji joj se udvarao pa se počne s njime družiti i zbližavati, te kako je Tofano puno pio, ona je to iskoristila i nudila mu piće, kako on ne bi bio svjestan kada ona pozove svog ljubavnika. Toliko se navikla na njihova druženja i manjak straha da će ih suprug otkriti, da se opustila i čak počela dolaziti u ljubavnikovu kuću u toku noći. Tofano je jednom primijetio kako ona ne pije nikako, dok njemu stalno nudi, pa se samo pretvarao jedne večeri da je pijan, a zapravo ju je posmatrao kako odlazi iz kuće i sastaje se sa svojim

---

⁵⁴ Kulshrestha, Sujay (2010). *Giovanni Boccaccio's "The Decameron" and the Roles of Men and Women*, VOL. 2 NO. 12 | PG. 1/1, Inquiries Journal/Student Pulse, 2(12). Preuzeto s: <http://www.inquiriesjournal.com/a?id=344> (Pristupljeno: 27. 3. 2023)

⁵⁵ Cappadonia Mastrolenzi, Marco (2013). *L'amore nella letteratura di Giovanni Boccaccio*. FILI D'AQUILONE. Preuzeto s: <http://www.filidaquilone.it/num031cappadonia.html> (Pristupljeno: 3. 4. 2023.)

⁵⁶ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 337.

ljubavnikom. Kada se vratila kući nakon susreta, Tofano je zaključao vrata, odlučivši da je kazni za sramotu koju mu je nanijela. Tada Ghita, „*kojoj Amor već bješe svojim savjetima um izoštrio*“⁵⁷ odluči da opet prevari muža, praveći se da će se baciti u bunar. Umjesto toga baci veliki kamen. Kada je to čuo Tofano, odmah je izletio iz kuće da joj pomogne, a Ghita je, koja se skrivala u blizini, utrčala unutra i zaključala vrata za sobom. Tofano je shvatio da je nasamaren i počeo je moliti da mu otvori. Pojavili su se i susjedi, koji su povjerovali Ghitinoj priči da je on pijanica koji se kasno vraća kući, da su ga čak počeli psovati i vrijeđati.

*„Videći Tofano da je deblji kralj izvukao i da ga je njegova ljubomora u zlo uvalila, jer je svim srcem svojim ljubio tu gospu. [...] i toliko je nastojao, da se sa ženom pomirio i opet je doveo kući, obećavši joj da nikad više neće biti ljubomoran; i povrh toga dade joj slobodu da se zabavlja koliko god hoće, ali tako razborito da on toga ne opazi. I tako je kao budala prvo pljunuo a poslije polizao. I zato Bog ubio škrtost, a neka živi ljubav i cijela družina.“*⁵⁸

U ovoj priči primjećujemo da Boccaccio smatra ljubomoru muževa izrazito negativnom osobinom te je osuđuje i kažnjava, u ovom sučaju, upravo onim za šta je sumnjičio suprugu. Na njenu stranu čak i stavlja samu ljubav, iako se ovdje radi samo o požudi i želji da se kazni ljubomorni muž.

4.2. Sedmi dan, Peta novela

Ista tematika se pronalazi i u sljedećoj noveli koju pripovijeda Fiammetta. U uvodu u svoju novelu daje opširan prikaz negativnog uticaja bezrazložne ljubomore na brak i ljubav, te kako se ono što učini žena u tom slučaju ne bi trebalo kazniti već i pohvaliti.

„Plemenite gospe, prethodna novela nagoni me da vam slično kazujem o nekom ljubomornom čovjeku, sudeći da je pravo ono što im žene čine, osobito kad su bez razloga ljubomorni. I da su zakonodavci sve točno razmortili, mislim da za to ne bi ženama druge kazne predvidjeli do one koju oni predvidješe za onog koji nekoga povrijedi braneći sebe, jer ljubomorni ljudi ogorčuju život mladim ženama

---

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ivi. str. 338.

i veoma marljivo o glavi im rade. [...]stoga zaključujem da se ono što neka žena učini bezrazložno ljubomornu mužu zacijelo ne bi smjelo osuditi nego pohvaliti.“⁵⁹

Fiammetta nam zapravo govori da ljubomorni ljudi ne mare koliko svojom neosnovanom ljubomornom povređuju one zbog kojih su ljubomorni, te kako im mogu samo više nevolja nanijeti nego što bi to učinio razlog za njihovu ljubomoru.

U priči se govori o bogatom trgovcu iz Riminija koji je bio ljubomoran zbog svoje supruge, budući da je bila lijepa i jako se trudila da mu se sviđi, pa je on zbog toga umišljao kako se mora svima svidjeti tako kao i njemu i zbog toga joj nije dozvoljavao ni da odlazi na svečanosti, u crkvu ili čak da se pojavi na prozoru, kako je neko ne bi slučajno ugledao.

Smatrajući se mučenom bez razloga, odluči da barem učini ono zbog čega joj je suprug ljubomoran, kako bi njegovo ponašanje bilo opravdano. Kako nije smjela izlaziti, nije imala ni priliku upoznati nekoga s kime bi ostvarila svoj naum, ali je znala da u kući do njene živi ljubazan mladić pa je odlučila da stupi s njim u kontakt kroz rupu u zidu. Za Božić zamoli muža da ode u crkvu kako bi se ispovijedila, no u stvarnosti je željela priliku da se sastane s Filippom. Muž je postao sumnjičav, ne znajući kakve je ona grijeha mogla počinuti dok je sama kod kuće pa odluči da se preruši u svećenika i čuje njenu ispovjed. Nije to uspio učiniti dovoljno dobro tako da ga je supruga odmah prepoznala i za kaznu odlučila da mu slaže kako se sastaje s jednim svećenikom svake noći kad joj muž zaspe. Muž je odmah postao još više ljubomoran i počeo je stražariti pred vratima kako bi presreo tog svećenika koji se zabavlja s njegovom suprugom. Dok je on čekao pred ulazom, žena je dovodila mladića iz susjedne zgrade koji se popeo preko krova. Muž joj je čak slao glasnike, navodno od ispovjednika, da pita je li joj je svećenik dolazio u postelju, a ona bi svaki put rekla da nije. Muž se zbog toga toliko naljutio da je otvoreno rekao supruzi da zna šta je rekla ispovjedniku te da se ona krišom sastaje s nekim. Ona je na to također odgovorila iskrenošću. Jeste rekla da voli svećenika, ali njen se muž tada prerušio u jednog. Također je prilikom ispovijedi rekla da je provodila noći s njime, što je istina, jer je njezin muž spavao s njoj. I svaki put kad on nije bio tu i kada je slao glasnike da pitaju je li joj dolazio svećenik, bila je istina da nije, jer je on čekao pred vratima.

„Ljubomorni jadnik, kojem se činilo da bješe jako lukavo izmamio ženinu tajnu, čuvši to shvati da je nasamaren; i ne odgovorivši ni riječi povjerova da mu je žena čestita i mudra, i kad je imao zašto da bude ljubomoran on se od ljubomore potpuno izliječi, kao što bješe od njega obolio kad mu to nije bilo potrebno. Tako je

---

⁵⁹ Ivi. str. 339.

*ta pametna gospa, kao da imaše punu slobodu da čini što joj godi, ne sileći svoga ljubavnika da joj dolazi preko korva kao mačak nego kroz vrata, postupajući razborito mnogo puta poslije s njim kratila vrijeme i veselila se životu.*⁶⁰

Iz ove novele možemo izvući isti zaključak kao i iz prethodne. Obje nam govore o ljubomori muževa, kojima su se najveći strahovi ostvarili upravo zbog te ljubomore koja je isprva neosnovana. Boccaccio takvu ljubomoru osuđuje, kao i muževe koji imaju nepovjerenje u svoj supruga. Na kraju novela oni su sami razlozi zbog kojih te žene postaju nevjerne i čine upravo ono za šta su ih muževi ranije sumnjičili. Autor smatra da je to pravedna kazna za muževe, koji se na kraju ovih novela posve „izliječe“ od ljubomore, a žene nastave da se zabavljaju sa svojim ljubavnicima.

Ovaj zaključak također možemo povezati s pojmom seksualnosti koju autor doživljava kao bitnu osobinu ženskih likova u djelu. Odnosno, ako smatra da žene imaju veće potrebe od muškaraca, za očekivati je da će željeti da se te potrebe ispune, pa je na muškarcima da to i urade, a ako ne uspiju u tome, onda je prirodno da će žena potražiti zadovoljenje svojih potreba na nekom drugom mjestu. Nešto slično pronalazimo i u ovoj noveli, s tim da je razlika što muž zabranjuje ženi da uopće izlazi iz kuće ili da se druži s drugim ljudima. Iako su žene u ovim novelama nemoralne na kraju priča, ljubomorni muškarac je taj koji ostaje kažnjen.

5. PRIČE O PLEMENITOJ LJUBAVI

5.1. Deseti dan, Šesta novela

Fiammetta pripovijeda priču o kralju Karlu Starijem koji se zaljubi u kćeri svog podanika, viteza Nerija.

„Tu kralj, premda je skrivao svoje osjećaje i bio zauzet mnogim važnim poslovima, ne mogavši zaboraviti krasotu i ljupokost lijepe Ginevre, zbog koje je ljubio i njezinu sličnu sestru, te se tako zaplete u ljubavne mreže da gotovo ni na šta drugo nije mogao misliti, pa se izmišljajući razne razloge prisno sprijatelji s

---

⁶⁰ Ivi. str. 344.

*gosparom Nerijem i stade vrlo često dolaziti u njegov lijepi perivoj da vidi Ginevru.*⁶¹

Zbog svoje patnje odluči da ih obje otme, a svoj plan otkrije samo svom vjerom grofu Guidu, koji se jako začudi i razočara onim što mu kralj kaže. Grof ga doslovno prekori i kaže da je neumjesno da se stariji čovjek tako zaljubi u dvije mlade djevojke. Također podsjeti kralja na njegove dužnosti te da je najveća slava u tome da čovjek pobijedi sam sebe: „*stoga vi, kojem valja nad drugima vladati, pobijedite sami sebe, i obuzdajte tu požudu, i nemojte takvom mrljom okaljati ono što ste slavno stekli.*“⁶²

Te riječi toliko utiču na starog kralja pa odluči da uda djevojke kao svoje kćerke uz veliki miriz. Na kraju novele Fiammetta pohvali njegovu velikodušnost i dobrotu:

„Možda će tko reći da je kralju malenkost udati dvije djevojke, i ja ću se s njim složiti; no veliko je i veličajno djelo pomislimo li da je to učinio zaljubljeni kralj, udavši onu koju je sam ljubio, a da nije uzeo ni ubrao od svoje ljubavi ni lista, ni cvijeta, ni ploda. Tako dakle postupi veličanstveni kralj, i bogato nagradi plemenita viteza, i čestito počasti ljubljene djevojke, i sama sebe junački pobijedi.“⁶³

Fiammetta govori o plemenitoj ljubavi koja je toliko jaka da njezin glavni akter uspijeva donijeti ispravnu odluku na kraju novele, i umjesto da iskoristi činjenicu da je kralj, on je prije svega zaljubljeni muškarac koji svojoj voljenoj želi sve najbolje, tako da ne ukalja ni svoju ni njezinu čast.

5.2. Deseti dan, Sedma novela

Pampinejina novela nalikuje prethodnoj, zbog toga što su glavni likovi opet jedan kralj i djevoka mnogo nižeg roda od njegovog. Razlika među novelama se pronalazi u činjenici da je djevojka ta koja je zaljubljena u kralja, toliko da se razboli znajući da ga nikad ne može imati. Ono što ih razdvaja jeste klasni položaj i to što je kralj već oženjen. Uz pomoć jednog pjesnika, istina o njevoj ljubavi doprije do kralja koji odmah želi znati ko je djevojka koja ga toliko voli te joj ode u posjetu dok je bolesna. Svi pohvališe kraljevu brigu za svoje podanike, a djevojka

---

⁶¹ Ivi. str. 493.

⁶² Ivi. str. 494.

⁶³ Ivi. str. 495.

nakon nekoliko dana ozdravi, jer je imala priliku da vidi onog kojeg toliko voli. Nakon tog događaja, kralj se posavjetuje s kraljicom kako bi zajedno osmislili način na koji bi nagradili djevojčinu ljubav. Pripreme veliku svečanost i odluče da je bogato udaju za jednog plemića. Kralj joj također obeća jedan poljubac, kao i da će do kraja života biti njen vitez. Iz njezinog odgovora na kraljevu velikodušnost se najbolje vidi njezina ljubav i plemenitost:

„Gospodaru moj, znano mi je kako bi gotovo svi smatrali da sam luda kad bi se doznalo da sam se u vas zaljubila, vjerujući da sam možda šenula pameću o zaboravila na svoje nisko porijeklo, ne znajući uz to da ste vi visoka roda; ali sam Bog, koji jedini vidi šta se zbiva u srcima smrtnika, zna da sam u času kad sam vas uzljubila bila svjesna da ste vi kralj a ja kći ljekarnika Bernarda, i da meni ne dolikuje tako visoko uputiti žar svoje duše. Ali kao što vi mnogo bolje od mene znate, niko se po dužnom izboru ne zaljubljuje, nego po svojoj žudnji i želji; tom su se zakonu dugo odupirale moje sile, a kad više nisu mogle, zaljubih se u vas i ljubim vas i vazda ću vas ljubiti. Istina je da sam odlučila da zavazda slijedim vašu volju čim sam osjetila da me je ljubav prema vama svladala; i stoga ja neću samo od srca rado uzeti kao muža i zavoljeti onoga kojega mi dobrodostivo darujete, što će mi donijeti čast i položaj, nego kad biste mi rekli da se u vatru bacim, želeći vam ugoditi radosno bih to učinila. Vi znate koliko meni dolikuje imati vas kralja kao svog viteza, pa zato na to i ne želim odgovoriti; a ni cjelov koji ste od sve moje ljubavi zaiskali neću vam dati bez dopuštenja gospođe kraljice, koja je ovdje, neka vam mjesto mene Bog dade hvalu i nagradu, jer ja je ne mogu dati; i tu umuknu.“⁶⁴

Kralj ispuni svoja obećanja, te od tada na viteškim igrama počne nositi njezin simbol. Pampinea je pohvalila kralja kao pravog vladara koji na ovakav način treba postupati sa svojim podanicima, jer se u tome najbolje vidi njegova veličina.

Vidi se jasna razlika između ove novele i mnogih drugih koje smo ranije naveli u radu. Ponovo je u središtu klasna razlika, ali u ovom slučaju nema sretnih okolnosti zbog kojih bi se ona zanemarila, niti je ljubav strastvena, očajnička ili takva da pod svaku cijenu mora imati sretan kraj. Zapravo i ova novela predstavlja sretan kraj ljubavi. U pitanju je samo drugačija vrsta ljubavi, ljubavi koja je uzvišena i plemenita, koja je zasnovana na poštovanju i poštenju.

Važan motiv iz ove novele je također i djevojčina bolest. U svom članku *Immaginazione e malattia d'amore nel Decameron di Boccacci* Marilena Panarelli nam objašnjava kako je to

---

⁶⁴ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 500.

bolest koju razumiju zaljubljene žene, budući da su u to vrijeme bile zatvorene u kućama i stoga podložne melanholiji, jer nemaju način da se zabave.⁶⁵Njezin komentar možemo povezati s razlogom zbog kojeg autor piše ovo djelo – kako bi ženama pružio utjehu kroz literaturu.

6. PRIJATELJSTVO U *DECAMERONU*

Prijateljstvo u *Decameronu* predstavlja još jedan od primjera ljubavi, između osoba koje ne vežu romantični osjećaji koje smo mogli vidjeti u prethodno opisanim novelama, već samo osjećaji poštovanja i povjerenja. U ovom radu izdvojili smo dva primjera prijateljstva iz novela koje se pričaju Desetog dana, i koje prije svega govore o velikodušnosti, ali kroz koju se upravo ističu karakteristike prijateljstva.

6.1. Deseti dan, Osma novela

Prvi primjer prijateljstva dolazi nam iz Osme novele Desetog dana, koju pripovijeda Filomena. Njena se novela nadovezuje na dvije prethodne, jer je Filomenin cilj da prikaže i kako obični ljudi mogu biti velikodušni, a ne samo kraljevi, te nam prikazuje vrline običnih građana kroz prijateljstvo između Tita i Hegesipa:

„I kako su se ta dva mladića mnogo družila pokaza se kako su im navike toliko slične da se među njima začne takva bratska ljubav i takvo prijateljstvo da ga je samo smrt mogla razvrći; samo su se onda osjećali sretnima i mirnima kad su bili skupa.“⁶⁶

U to vrijeme odluči Hegesipova porodica da mu pronađe suprugu te za njega izaberu djevojku po imenu Sofronija. Budući da su bili dobri prijatelji, Hegesip zamoli Tita da pođe s njim u mladenkinu kuću, da je zajedno vide i ocijene njenu ljepotu. Problem nastane kada se Tit zaljubi u nju i zatim bude prisiljen da svoju ljubav krije od prijatelja. Interesantan je Titov monolog u noveli, kojim sam sebe kudi zbog neprilične ljubavi i strasti koju osjeća prema djevojci koja bi mu, kao prijateljeva supruga, trebala biti sestra. S druge strane, postoje u njemu

---

⁶⁵ Panarelli, Marilena (2023). *Immaginazione e malattia d'amore nel Decameron di Boccaccio*, Noctua 10 (1):135-160, str. 139. Preuzeto s: <https://philarchive.org/archive/PANPCL> (Pristupljeno: 3. 4. 2023.)

⁶⁶ Bokačo, Đovani (2004). *op. cit.*, str. 500.

i proturječni osjećaji, koji ga navode da se ipak bori za svoju ljubav i ovom dijelu novele primjećujemo sukob između dvije vrste ljubavi, romantične i erotske, te one platonske, kao i unutrašnji razdor lika koji je prinuđen da bira između svog prijatelja i žene koju voli.

„Zakoni ljubavi moćniji su od svih drugih; oni ne krše samo zakone prijateljstva nego i božanske. Koliko je već puta otac ljubio kćer, brat sestru, maćeha pastorka? Sve je to mnogo nakaznije negoli kad netko ljubi ženu svog prijatelja što se već tisuću puta dogodilo. Osim toga, ja sam mlad, a mladost je sva podložna zakonima ljubavi; dakle, ono što se ljubavi sviđa valja da se i meni sviđa. Čestitost dolikuje zrelim ljudima, a ja mogu htjeti samo ono što ljubav hoće. Njezina ljepota zaslužuje da je svatko voli, pa ako je volim ja koji sam mlad, tko bi me s pravom mogao s toga pokuditi? Ne ljubim je zato što je ona Hegesipova, nego je ljubim zato što bih je ljubio čija god bila. Grijeh je to sudbine, koja ju je dala Hegesipu a ne komu drugomu; pa ako ona mora biti ljubljena, a to mora i zaslužuje zbog svoje ljepote, to sretnije valja da bude Hegesip, kad dozna, što je ljubim ja a ne tko drugi.“⁶⁷

Kroz Titove riječi primjećujemo Boccacciovu ideju o samoj ljubavi, koju smo spomenuli ranije u toku rada. U svom monologu Tit jasno kaže da smatra ljubav najvećom i najvažnijom silom, koja je iznad svih zakona i svih drugih odnosa. Uspoređujući je s prijateljstvom, opet joj priznaje prednost. Ljubav se najčešće veže uz mladost, pogotovo ako je u pitanju, neobuzdana, strastvena ljubav, koja ne poštuje nikakva pravila, i baš zbog toga što je Tit mlad, smatra to dovoljnim opravdanjem za svoje osjećaje i ponašanje zbog njih. Zbog toga u isto vrijeme sa sebe skida odgovornost, jer se sav predaje u ruke ljubavi, kao da on nema nikakvu moć niti vlast nad sobom, već je njezin rob. I sam priznaje da ono što osjeća nije čestito, ali Tit pojam čestitosti veže uz zrelost i starije ljude, koji ne podliježu toliko ljubavnim zakonima, već su u stanju da se izbore s njima. On i ne pokušava. Navodi primjere ljubavi koje i sam naziva „nakaznim“, kako bi još više opravdao svoju ljubav prema Sofroniji, jer barem ne voli osobu koja je u rodu s njim. Unatoč tomu što smanjuje važnost prijateljstva u odnosu na tu ljubav, u isto vrijeme smatra da bi Hegesip, baš zbog njihovog prijateljstva, trebao biti zahvalan što njegovu zaručnicu voli njegov prijatelj, a ne neko drugi.

Tit ostaje neodlučan, te se konstantno vraća s jedne misli na drugu, razmišljajući o pravoj odluci u toj situaciji, no to ga samo dovede da se razboli. Njegov prijatelj to primijeti i želi

---

⁶⁷ Ivi. str. 502-503.

saznati razlog za njegovo teško stanje, pa mu Tit na kraju prizna da voli Sofroniju i da je odlučio da umre za kaznu. Kao što se može vidjeti u ovom primjeru, bolest zbog ljubavi nije isključivo rezervisana za žene.

Hegesip je bolji primjer prijatelja nego Tit, jer „*bez oklijevanja zaključiti da mu je miliji prijatelj život nego Sofronija...*“⁶⁸. Hegesip također smatra da je njihovo prijateljstvo oskrnavljeno, ne ljubavlju koju Tit osjeća, već time što je tu ljubav krio od svog prijatelja. Prema njegovom mišljenju više je nečasno skrivati od prijatelja takve stvari, budući da Tit nije kriv za svoje osjećaje. „*I premda smatraš da je to nečasno, ipak od prijateljstva ne valja kriti ni časne ni nečasne stvari, jer tko je prijatelj jednako će se s prijateljem radovati časnim nakanama, kao što će pokušati da prijatelju istrgne nečasne iz duše...*“⁶⁹

Hegesip je onaj koji je velikodušan u ovom prijateljstvu, jer odluči da iz ljubavi prema prijatelju svoju zaručnicu njema da, umjesto da se sam njome oženi, jer smatra da je Tit više voli, pa je njegova ljubav prema njoj više dostojna. Dogovore se da će Sofronija postati Titova zaručnica, ali da će na samom obredu Hegesip biti taj kako ne bi stvorili pomutnju među svojim porodicama. Tako se Sofronija naizgled uda za Hegesipa, ali, ne znajući to, provede svoju prvu bračnu noć s Titom. Tek poslije kada Tit mora s ocem poći u Rim i povesti Sofroniju sa sobom, budu prisiljeni da otkriju svoju prevaru, najprije njoj, zatim i svojim porodicama, čime izazovu njihov bijes. Tit ih tada sve sakupi u hramu, kako bi odbranio sebe i Hegesipa te se ponovo naglašava važnost prijateljstva.

*„[...] jer je uradio ono što prijatelj mora uraditi [...] Nije mi sada na pameti da vam razlažem što sveti zakon prijateljstva nalaže da jedan prijatelj za drugog uradi, nego se zadovoljavam samo tim da spomenem kako je prijateljska veza mnogo jača nego veza po krvi ili svojti, jer prijatelji su nam oni koje sami izaberemo, a rođake nam sudbina daje. Neka se stoga nitko ne čudi što je Hegesip, zato što sam mu prijatelj kao što jesam, više ljubio moj život nego vašu naklonost.“*⁷⁰

Nakon tih riječi, njezina porodica shvati da je Tit u pravu te mu prizna brak sa Sofronijom te oni zajedno otputuju u Rim, dok Hegesip ostane u Ateni. Nakon nekog vremena ostane sam i siromašan, i naposljetku prognan iz grada zauvijek. Uspije stići do Rima gdje poželi vidjeti da li ga se Tit sjeća, ali ovaj samo prođe pored njega. U očaju Hegesip se sakrije u špilju, gdje

---

⁶⁸ Ivi. str. 503.

⁶⁹ Ivi. str. 503.

⁷⁰ Ivi. str. 506.

se zbog loše *fortune* dogodi ubistvo, a Hegesip pusti da ga nađu s mrtvacem kako bi ga optužili za taj zločin i kako više ne bi morao živjeti takvim životom. U sudnici se zadesi i Tit koji odmah prepozna svog prijatelja i odluči da se žrtvuje umjesto njega. Njihova obostrana spremnost da se žrtvuju jedan za drugog nagna pravog ubicu da prizna svoj zločin, tako da su obojica oslobođena na kraju. Sofronija primi Hegesipa kao brata, a Tit podijeli s njime svoje bogatstvo te mu čak dozvoli da se oženi njegovom sestrom Fulvijom te svo četvero „u istoj kući zajedno dugo i veselo poživješe postajući iz dana u dan sve veći prijatelji, ako su veći uopće mogli postati.“⁷¹

Filomena na kraju svoje novele i sama daje zaključak o prijateljstvu:

*„Presveto je dakle prijateljstvo, i nije samo osobitog poštovanja dostojno nego da bude slavljeno vječnom hvalom, jer je ono kao mudra majka velikodušnosti i poštenja, sestra zahvalnosti i milosrđa, a mržnje i pohlepe neprijateljica [...] Sveti učinci prijateljstva danas se rijetko vide, a krivnja i sramota pada na jednu pohlepu smrtnika, koja ga je gledajući samo na svoju vlastitu korist protjerala u vječno progonstvo preko krajnjih granica zemlje.“*⁷²

Filomena nam govori kako je upravo i jedino prijateljstvo razlog zbog kojeg se Tit i Hegesip ponašaju na ovaj način. Bez obzira na sve velike riječi o ljubavi koje Tit govori na početku, kako bi opravdao svoje osjećaje prema Sofroniji, kao i pravo koje smatra da polaže na nju, u noveli se jasno primjećuje da ljubav između ova dva prijatelja nadzilazi sve drugo. Tit je bez oklijevanja preuzeo odgovornost za zločin koji nije počinio. Bio je spreman da umre, samo kako Hegesip ne bi, a u tom trenutku nije uopće razmišljao o svojoj supruzi, porodici ili bogatstvu, što onda stavlja pod sumnju sve te riječi o važnosti ljubavi, te njenoj nadmoći u odnosu na ostale vrste veza.

6.2. Deseti dan, Deveta novela

Panfilo je pripovijedač ove novele koja govori o neočekivanom prijateljstvu između vladara Saladina i plemića Torella iz Pavije. Na samom uvodu u svoju priču, daje komentar o Filomeninoj noveli, kao i o prijateljstvu općenito. Mada se spominje u tek nekoliko novela u djelu, velika se važnost pridaje prijateljstvu, te ga se prikazuje kao ideal koji je teško dostići.

---

⁷¹ Ivi. str. 510.

⁷² Ivi. str. 511.

Ono što je od posebnog značaja jeste činjenica da Boccaccio navodi primjere pravog prijateljstva između muškaraca, a ne između žena. Panfilo čak spominje da su razlog za manjak pravog prijateljstva ljudske mane.

„[...] ali zato što je naš cilj drugačiji, pade mi na pamet da vam prikažem, možda malo podužom ali veoma zabavnom novelom, jednu od Saladinovih velikodušnosti, kako bi nam ono što ćete u ovoj noveli čuti bio povod bar s veseljem drugome pomažemo, kad već ne možemo, zbog svojih mana, steći savršene prijatelje, nadajući se da ćemo kad-tad za to biti nagrađeni.“⁷³

Saladin se pruruši u trgovca i slučajno upozna viteza koji ga odluči ugostiti u svom domu. Pruži mu toliko lijepo gostoprinstvo i pažnju, da se dva muškarca ubrzo zbliže, toliko da im je žao kad se moraju rastati. U to vrijeme dođe i do Križarskih ratova i Torello odluči da se bori. *Fortuna* ga odvede ponovo Saladinu, koji tako dobije priliku da uzvrati na isti način na vitezovu velikodušnost i sve darove koje je dobio od njega. No tada se desi također da je umro jedan drugi vitez, istog imena Torello, pa u gradu svi misle da se radi o Torellu iz Pavije, zbog čega njegova supruga mora da se preuda. Kada to sazna Torello, zamoli za pomoć Saladina, koji naredi svom čarobnjaku da prenese Torella u njegov grad. Dva prijatelja se tada sa suzama oprostite jedan od drugog.

„Gosparu Torello, bliži se čas kad mi se valja od vas rastati; i kako vas ne mogu pratiti [...], valja mi se ovdje u odaji s vama oprostiti, i zato sam k vama došao. Stoga vas molim [...]spominjite se mene radi naše ljubavi i našega prijateljstva; [...] ne žalite truda sjetiti se mene pismom i zaiskati od mene sve što vam srce želi, jer ću to radije za vas nego za koga živa zacijelo uraditi.“

Gospar Torello nije mogao uspregnuti suza pa zbog njih odgovori samo s nekoliko riječi da nikada neće zaboraviti njegova dobročinstva i plemenitosti [...]. Tada ga Saladin nježno zagrl i poljubi te mu suzama oblit reče [...]“⁷⁴

Torello uspije stići u Paviju prije nego što mu se supruga uda za drugoga, te proslave gozdom njihov sretan kraj. „*Gospar Torello, pošto dio onog dragog kamenja razdijeli onomu*

---

⁷³ Ivi. str. 512.

⁷⁴ Ivi. str. 520.

koji se istrošio za svadbu, i opatu, i mnogim drugima, i preko nekoliko glasnika javi Saladinu o svom sretnom povratku u domovinu, smatrajući se njegovim prijateljem i slugom...“⁷⁵

Ovo je još jedan primjer priče koja govori o prijateljstvu, s tim da se razlikuje od prethodne, jer u središtu prijateljstva nije žena, niti postoji ljubavni konflikt između dva muškarca. U ovom slučaju radi se o čistoj ljubavi i prijateljstvu, koje je moguće čak i između pripadnika dvije neprijateljske strane. Boccaccio nam ovdje pokazuje kako je prijateljstvo također sila koja prevazilazi sve drugo i da je to specifičan osjećaj koji se ne može usporediti s nekim drugima. Iz već spomenutih citata se jasno vidi šta dva prijatelja osjećaju jedan prema drugome i koliko se cijene. I ovaj odnos je zasnovan na velikodušnosti i poštovanju, čime ga možemo svrstati među primjere plemenitih ljubavi u *Decameronu*.

---

⁷⁵ Ivi. str. 520.

ZAKLJUČAK

U ovom radu smo se bavili pojmom ljubavi u Boccacciovom *Decameronu*, njegovom najslavnijem djelu. Budući da je opširno te da se bavi raznim temama koje su međusobno isprepletene, u ovom radu smo se fokusirali na pojam ljubavi i u sklopu njega smo se dotakli teme žena, braka, prevara, ljubomore i velikodušnosti.

Na samom početku smo obratili pažnju na uvod u djelo u kojem Boccaccio govori da ga posvećuje zaljubljenim ženama i muškarcima, čime odmah daje na važnosti toj temi. Kao nešto što je univerzalno i sveprisutno, ne bi se trebalo zanemarivati. Iako se smatra izrazito ženskom temom, zbog osjećaja koje povezujemo sa ženstvenošću, ljubav se odnosi na sva ljudska bića. Boccaccio je prikazuje u svim staležima i društvenim slojevima, među ljudima posvećenim Bogu, kao i laicima, među bogatim i siromašnim, među starima i mladima.

Sam pojam ljubavi je teško definirati, no u radu smo prikazali različite vrste ljubavi koje autor spominje u svom djelu. Tako smo najprije spomenuli romantičnu i erotsku ljubav, zbog toga što je pojam ljubav kod Boccaccia vrlo često neodjeljiv od pojma seksualnosti. Ovakva vrsta ljubavi se najviše nalazila u primjerima novela iz Četvrtog i Petog dana, u kojima se radilo o tragičnim ljubavima i onima sa sretnim krajem. Imali smo priliku vidjeti ljubavnike koji su bili spremni umrijeti za ljubav ili jedno za drugo, ako nisu mogli živjeti zajedno, ali isto tako i one ljubavnike koji su zahvaljujući *fortuni* uspjeli prevazići sve svoje nevolje i u pravom trenutku se spasiti.

Problem koji Boccaccio najčešće navodi jeste klasna razlika, koja vrlo često onemogućava brak između dvoje zaljubljenih ljudi. S druge strane prikazuje nam i ljubavi koje nisu tragične zbog vanjskih uticaja koje ne možemo promijeniti, već same po sebi. Odnosno, ljubavi koje su opasne i destruktivne, kada strast vrlo lako može prerasti u mržnju zbog ljubomore, što je još jedna od značajnih podtema ovog rada. Ljubomoru smo spomenuli u kontekstu braka i bračnih prevara, mada se ona spominje i u novelama iz drugih dana. Boccaccio prije svega ljubomoru smatra autodestruktivnom i na primjerima iz novela smo mogli vidjeti kako je najčešće vezuje uz muškarce. Prikazuje neosnovanu ljubomoru muževa koji su na neki način ograničavali svoje supruge. Za kaznu, na kraju novela im se desilo upravo ono čega su se i pribojavali, a prema autoru, iz citata smo mogli vidjeti da on takav razvoj događaja smatra pravednim te osuđuje one muškarce koji bespravno sumnjiče svoje žene za ono što nisu učinile niti su imale namjeru počinuti.

Osim romantičnih, strastvenih i tragičnih ljubavi, spominjali smo i prijateljstvo. Boccaccio uglavnom navodi primjere pravog prijateljstva između dva muškaraca, kao što smo to mogli vidjeti na primjerima Saladina i Torella, te Tita i Hegesipa. Ta vrsta ljubavi nadmašuje čak romantičnu ljubav, budući da su obojica spremna učiniti za prijatelja ono što ne bi za druge ljude.

Kroz rad smo također imali priliku vidjeti familijarna ljubav, mada je nešto manji fokus na njoj u odnosu na druge, te primjere plemenite ljubavi u kojima je glavni fokus na osjećajima plemenitosti i velikodušnosti koji karakterišu zaljubljeniu ili voljenu osobu, i koje nisu vezane za seksualnost ili strast. Odnosno, ako u pitanju jeste fizička želja, ona je prevaziđena uz pomoć te plemenitosti koja je moćnija od životinjskih nagona u čovjeku, kao što smo mogli vidjeti na primjeru iz novele o kralju koji je zaljubljen u kćerku svog podanika.

Boccaccio nam kroz *Decameron* navodi ljubav u svim svojim oblicima. Ona nije uvijek plemenita i pozitivna, ponekad je to sila koja uništava sve pred sobom i dovodi do nesretnog kraja za sve uključene. Ponekad je ljubav neraskidiva sa seksualnošću, a ponekad je posve nadzilazi. Bez obzira na to na koju vrstu ljubavi se fokusirali u ovom djelu, možemo vidjeti da je ljubav jedna od glavnih karakteristika ljudskih bića. Ona nas navodi da idemo dalje, da se suočimo sa svojim strahovima, te da se borimo za nas.

Važno je spomenuti kontekst u kojem Boccaccio piše svoje djelo. Želio je prikazati licemjerje Crkve, te ljude kao ljudska bića koja imaju svoje potrebe, koja su i loša i dobra, i vođena plemenitim ciljevima, a ponekad zemaljskim i materijalnim. Uzimajući to u obzir možemo doći i do zaključka da ljubav zaista predstavlja slobodu i naše pravo da budemo ono što jesmo. Slobodu da volimo i da se borimo za tu ljubav, slobodu da dijelimo ljubav s drugima i iskazujemo je na razne načine, od kojih nijedan nije pogrešan. Voljeti zapravo znači živjeti.

LITERATURA

Izvori:

- Bokačo, Đovani (2004). *Dekameron*, Podgorica: Daily Press. Prevod: Jerka Belan, Mate Maras
- Corona, Luciano (2006). *Decameron di Boccaccio riscrittura integrale in italiano moderno*. Rim: Fermento

Literatura:

- Acocella, Joan (2013). *Renaissance Man A new translation of Boccaccio's Decameron*. The New Yorker. Preuzeto s <https://www.newyorker.com/magazine/2013/11/11/renaissance-man-4> (Pristupljeno: 18. 3. 2023.)
- Alghieri, Dante, a cura di Natalino Sapegno (1968), *La divina commedia*. Firenze: „La nuova Italia“ editrice
- Cappadonia Mastrolorenzi, Marco (2013). *L'amore nella letteratura di Giovanni Boccaccio*. FILI D'AQUILONE. Preuzeto s: <http://www.filidaquilone.it/num031cappadonia.html> (Pristupljeno: 3. 4. 2023.)
- Clubb, L. G. (1960). *Boccaccio and the Boundaries of Love*. *Italica*, 37(3), 188–196. Preuzeto s: <https://doi.org/10.2307/477293> (Pristupljeno: 27. 3. 2023.)
- Cozzarelli, J. M. (2004). *Love and Destruction in the Decameron: Cimone and Calandrino*. *Forum Italicum*, 38(2), 338–363. (Pristupljeno: 2. 4. 2023.) Preuzeto s: <https://doi.org/10.1177/001458580403800202> (Pristupljeno: 7. 3. 2023.)
- Mejdanija, Mirza (2013). *Pojam ljubavi u Boccacciovom Decameronu*, PREGLED, časopis za društvena pitanja, Univerzitet u Sarajevu
- Milinković, Snežana, (2011), *Dekameron Knjiga o ljubavi*, Arhipelag, Beograd
- Kibin. (2023). *The importance of love in literature*. Preuzeto s: <http://www.kibin.com/essay-examples/the-importance-of-love-in-literature-2HId3Xu> (Pristupljeno: 27. 3. 2023)

- Kulshrestha, Sujay (2010). *Giovanni Boccaccio's "The Decameron" and the Roles of Men and Women*, VOL. 2 NO. 12 | PG. 1/1, Inquiries Journal/Student Pulse, 2(12).
Preuzeto s: <http://www.inquiriesjournal.com/a?id=344> (Pristupljeno: 27. 3. 2023.)
- <https://www.litcharts.com/lit/the-decameron/themes/love-and-sex>
- Panarelli, Marilena (2023). *Immaginazione e malattia d'amore nel Decameron di Boccaccio*, Noctua 10 (1):135-160. Preuzeto s: <https://philarchive.org/archive/PANPCL> (Pristupljeno: 3. 4. 2023.)
- Spera, Federica (2018). *L'amore «fuor di misura»: il tradimento nel Decameron di Boccaccio*. Libero pensiero.
Preuzeto s: <https://www.liberopensiero.eu/29/08/2018/rubriche/amore-tradimento-boccaccio/> (Pristupljeno: 28. 3. 2023.)
- Taylor, James. *Desire, Fortune, and Intelligence: Boccaccio's Decameron*. Preuzeto s: <https://www.essaytyping.com/desire-fortune-intelligence-boccaccios-decameron/> (Pristupljeno: 27. 3. 2023)
- Veličković, Nenad (2016). *Uvod u stvarnost*. Preuzeto s: <https://www.nenadvelickovic.ba/2016/06/15/dekameron/> (Pristupljeno: 21. 3. 2023.)